

A close-up photograph of evergreen tree branches heavily laden with white frost. The branches are dark brown and the frost is thick and crystalline, covering every part of the needles and stems. The background is a soft, out-of-focus grey-blue.

Llobregós

informatiu

Dipòsit legal: L-798-2003

NÚM. 81

FEBRER - 2017

En portada...

Quan la boira, tan comú en les nostres contrades, fa acte de presència a l'hivern, acostuma a quedar-s'hi molts dies i setmanes, aportant als nostres paisatges una característica especial, no exempta d'una sensació misteriosa en presentar-nos figures fantasmagòriques gairebé imperceptibles. Després de dies sense l'escalfor del sol, apareix el gebre que s'enganxa als arbres i és quan la nostra Vall del Llobregós es cobreix de blancor i pot donar la sensació que aquest gel matarà les collites i tota la capa vegetal existent.

Tanmateix l'experiència de segles dels nostres pagesos ens ensenya la bondat d'aquesta boira gebradora per a les collites. El gebre enganxat a les fulles i les branques protegeix la vida de les plantes, encara que l'ambient exterior arribi a molts graus sota zero. I, a més, elimina les plagues i manté la humitat i la saó de la terra. Això ho veiem quan s'esvaeix la boira i surt el sol i s'acosta la primavera i les collites i els arbres despunten plenes de vida.

Això metafòricament també passa amb les persones: les contrarietats i desgràcies que a vegades ens gelen el cor, tenen l'efecte -si se saben gestionar adequadament- d'enfortir la vida interior i, quan torna a lluir el sol, torna a aparèixer la vitalitat, l'optimisme i l'esperança. I hi queda el record que assaona la nostra experiència per superar tot el que de negatiu ens hi podem trobar.

Foto i text: Fermí Manteca

A l'interior...

5 Noticiari

Josep Patsi, que treballa de dissenyador a l'empresa LEDS-C4 de Torà, va guanyar el passat mes d'octubre el primer premi de l'"*International Lighting Design*", a la ciutat xinesa de Guzhen.

11 ...de la Vall

El treball de recerca de l'Emma Roselló i la Laia Espinagosa sobre les orquídies a la Vall del Llobregós és el primer estudi que es fa sobre tema i ha estat premiat a la Segarra. Enhorabona!

20 Nadal

La celebració de les festes de Nadal, Cap d'Any i Reis en cada poble de la Vall del Llobregós mereix un reportatge fotogràfic on queda constància de les diferents tradicions familiars i socials.

48 Esports

L'Àlex i l'Albert, dos joves de Sanaüja, han pujat al Grand Combin dels Alps, de més de 4.000m. Ells mateixos ens expliquen l'experiència i tots els detalls d'una ascensió gens fàcil, però gratificant.

EDITA:

Associació del Patrimoni Artístic
i Cultural de Torà (APACT)
c/ Convent, s/n
25750 TORÀ - Tel. 649 352 877
correu-e: info@llobregos.info

Subscripcions i publicitat:

Ramon Torné, tel. 973 473 265

CONSELL DE REDACCIÓ:

Antònia Balagué, Ramon Castellà, Ester Closa, Ramon Fitó, Maria Garganté, Jordi Llauredó, Francesc Miramunt, Maria Morros, Silvia Peribáñez, Ramon Torné, Josep Verdés, Daniel Vidal, Rosa Vila, Vicenç Vilaseca.

Coordina: Fermí Manteca

COLLABORADORS HABITUALS

Albert Alegre, Roger Besora, Albert Brau, Anna Cantacorps, Jordi Leiva, Montse Miquel, Antoni Montroig, Gisela Rosell, Montse Torné, Sergi Torrecasana

COLLABOREN EN AQUEST NÚMERO

Família Duocastella, Mireia Duran, Laia Espinosa, Albert Graells, Antoni Pinós, Emma Roselló, Dolors Simon, Laura Torrecasana

Subscripció anual: 15,00 Euros

A l'estranger: consultar preus

Número solt: 3,00 Euros

Dipòsit legal: L -798-2003

Disseny i maquetació: Fermí Manteca

Impressió: Impremta Barnola (Guissona)

Tiratge: 700 exemplars

Aquest número està imprès en paper ecològic, elaborat sense clor

(≡) ACPC

Associació
Catalana
de la Premsa
Comarcal

Membre de l'Associació
Catalana de la Premsa
Comarcal

LLOBREGÓS INFORMATIU no és responsable ni subscriu necessàriament les opinions expressades pels autors dels articles publicats.

Editorial

Quan vam començar a publicar la revista Llobregós, aviat farà 14 anys, ens vam plantejar fer-la de molt poques pàgines perquè essent una zona molt limitada, amb pobles tan petits, no tindríem material suficient per omplir moltes planes. La nostra sorpresa va ser que de seguida vam fer 56 pàgines, les omplim cada dos mesos i algun mes en necessitaríem més. Una vall com la nostra pot patir de baixa autoestima i no valorar les coses petites o grans que tenim.

En aquest primer número de l'any descobrirem els valors que hi ha amagats en els nostres pobles, des d'uns joves de Sanaüja que van als Alps a fer una ascensió de més de 4.000 metres, passant pel reconeixement internacional d'un dissenyador de LEDS-C4, o unes noies que obtenen el primer premi en el treball de recerca per la descoberta i l'estudi de les orquídies de la Vall del Llobregós... I tantes altres coses que esdevenen cada dia i fan de la nostra Vall un lloc on la vida floreix.

La nostra revista vol potenciar l'autoestima descobrint aquests valors.

www.llobregos.info

info@llobregos.info

AMB EL SUPORT DE

Generalitat de Catalunya
Departament
de la Presidència

Diputació de Lleida

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Enriqueta S.C.P.
 perruqueria **unisex**

C/ Vall, 2 - Tel. 973 47 31 57 -TORÀ (Lleida)

FLECA
 PASTISSERIA
PERETÓ

Major, 2
 Tel. 973 476 018
 SANAÜJA

Plaça de la Creu
 TORÀ

"La casa del pa i la coca"

Ctra. de Ponts, s/n
 08281
 Castellfollit de Riubregós
 Tel. 93 869 30 38

BAR-RESTAURANT

QUEVIURES
 «LA FACINA»

M. ROSA TARRUELLA
 C/ VALL, 4
 TEL. 973 473 006
 TORÀ (LLEIDA)

Isaac Soteras
 INSTAL·LACIONS, LAMPISTERIA
 I MANTENIMENT

c/ Sense Cap, 9 - 25750 Torà
 T. 625 53 17 43
 E-mail: isaacsoteraslampista@hotmail.es
 Lampisteria Isaac Soteras

**Serveis i Neteges
 Segarra**

Atenció personalitzada per a
 avis i/o malalts, a domicili.
 Servei de neteja per a
 particulars, despatxos,
 obra nova...

Av. Ponts, 1 - GUISSONA
 973 55 25 02 - 618 72 88 59
 sad_segarra@yahoo.es

**EXCAVACIONS
 DUOCASTELLA S.L.**

Castellat - 08263 SANT MATEU DE BAGES (Barcelona)
 Tel. 93 743 30 52 - Tel./Fax 973 473 163
 www.excavacionsduocastella.com
 e-mail: calmarquet@calmarquet.net

**CAL MAS
 DE SANT SERNI**

25750 TORÀ | LA SEGARRA | LLEIDA
 TEL. 973 473 581 | 676 086 185
 FAX 973 473 107 | www.calmas.net

Massoteres “Buscatalents”

Dani Vidal. - “Buscatalents”, el concurs de monòlegs i teatre amateur que organitza l’Ajuntament de Massoteres, va arribar enguany a la sisena edició. El concurs va tenir lloc el dissabte 17 de desembre, al local social del poble, on es va representar una obra teatral i tres monòlegs.

La representació teatral va anar a càrrec de la companyia La Ratera, amb l’obra “On the road”. Els monòlegs els van protagonitzar Cristina Rodríguez, amb el títol “Ni canvis ni devolucions”; Bartomeu Porta, amb “El món és una merda”; i Sandra Simón va representar “Ens coneixem?”. Va actuar com a presentador el jove actor cerveri Faycel.

“Buscatalents” és una bona iniciativa de l’Ajuntament de Massoteres, amb la col·laboració de l’Associació de Joves, per atansar la cultura al municipi.

Biosca amb la Marató de TV3

Jordi Llauredó. - El passat disset de desembre, els veïns i veïnes de Biosca van fer el tradicional acte de col·laboració amb la Marató de TV3.

Amb molt bona afluència de públic, es va fer un berenar i a continuació un sorteig d’objectes realitzats o aportats pels propis veïns per tal de recaptar-hi fons.

Les aportacions van passar dels mil euros. Un any més cal felicitar les promotores de l’activitat i la participació de la població.

Taller de manualitats a la Molsosa

Rosa Vila. - L’Ajuntament de la Molsosa amb la col·laboració de d’Institut Català de la Dona va organitzar un taller de manualitats que el va impartir la Núria, de Solsona.

Les tardes de alguns dissabtes del mes de desembre, un grup de 10 dones ens vam reunir al local social. El primer dia ens va ensenyar a fer una capsa per ficar els mocadors de paper, la vam pintar i la vam embellir ficant-li puntetes i botons. El segon dia vam fer un rellotge de paret, cada una va poder triar el seu estil i tots van quedar molt bonics. El tercer dia vam fer un dibuix en relleu d’estany i el vam enganar a una ampolla de vidre que va quedar molt ben decorada.

Vam passar unes tardes molt entretingudes i vam aprendre moltes coses.

Millor dissenyador internacional en LEDS-C4

Ramon Torné. - Josep Patsi, que treballa de dissenyador a l'empresa LEDS-C4 de Torà, va guanyar el passat mes d'octubre el primer premi de l'"*International Lighting Design*". Aquest certamen que se celebra anualment a la ciutat xinesa de Guzhen, coneguda com la ciutat de la llum, reuneix els millors dissenyadors mundials en il·luminació. Aquesta vegada eren 540 els que optaven al premi, que està considerat com el més important i de més prestigi internacional. La làmpada amb la que va guanyar li va posar el nom de "Hello" i es va inspirar en les onades del mar per crear-la (veure foto). L'any passat, el mateix Patsi ja va assolir el segon premi amb la làmpada "Angie".

El Josep fa més de vint anys que treballa a LEDS-C4, i diu que tant per a ell com per a l'empresa "ha estat una gran satisfacció poder guanyar aquest premi en el mercat més gran del món".

Aquest és un dels més importants premis que ha rebut LEDS-C4, que amb 250 treballadors és l'empresa més gran de la nostra Vall i està considerada la més important de l'Estat espanyol en el sector d'il·luminació i exporta les seves làmpades a més de 140 països.

Arranjament de la carretera d'Ardèvol

Ester Closa. - Al'anterior número de Llobregós exposàvem el mal estat de la via que uneix Torà, Ardèvol i Su i la preocupació que causava entre els seus usuaris. Ara toca parlar-ne de nou per un bon motiu.

A data d'11 de gener, s'han arranjat les parts més malmeses del tram que pertany al municipi de Torà. Aquesta actuació ha anat a càrrec de l'Ajuntament de Torà. Pel què fa al tram que pertany al municipi de Pinós, també es van arranjat les parts més deteriorades durant el mes de desembre del 2016.

Ivorra col·labora amb la Marató de TV3

Montse Miquel. - El poble d'Ivorra ha participat també aquest any amb la marató de TV3, organitzat aquesta vegada per l'Ajuntament. Els actes van començar al matí amb un bon esmorzar popular a base de pa amb tomàquet, botifarra, cansalada i embotits. A la tarda unes partides de bingo van completar la participació, amb una recaptació elevada de 532,10 euros.

En ocasions anteriors, en 2006 i en 2009, la col·laboració amb aquesta iniciativa solidària havia estat organitzada per l'Associació per a la promoció de les dones d'Ivorra.

Concentració de suport a Carme Forcadell i Joan Coma

Ester Closa.- Diversos pobles de la Vall del Llobregós s'han sumat a les concentracions de suport a Carme Forcadell i Joan Coma que s'han organitzat des d'un gran nombre d'Ajuntaments de Catalunya.

Aquestes mobilitzacions, a més de mostrar solidaritat amb els representants polítics, són una reivindicació a la llibertat d'expressió i a la democràcia. Drets que són fonamentals i que som molts els que pensem que des del govern espanyol s'intenten privar.

Estem en un moment polític decisiu i imprevisible, així que de ben segur que aquest 2017 seguirà amb la mateixa tònica que hem tancat el 2016. Algú es pensava que estàvem fent l'esprint final per arribar a la meta però això és més aviat una carrera de fons. (A la foto de Joan Closa, concentració a Torà en suport a Carme Forcadell).

Desfibril·lador a Castellfollit

Ajuntament.- Castellfollit ja és un municipi cardioprotegit des del passat 16 de setembre, dia en què es va instal·lar un desfibril·lador. En cas d'emergència el podreu trobar dins d'una vitrina al costat de la porta d'entrada de l'Ajuntament.

El desfibril·lador és automàtic i només cal anar seguint les instruccions que proporciona l'aparell, fet que facilita molt la feina i que permet que qualsevol persona sense formació específica pugui fer-lo servir.

El mateix dia que es va instal·lar l'aparell es va fer una xerrada-taller sobre el seu funcionament per part de l'empresa instal·ladora on hi van assistir una vintena de veïns i veïnes.

Aquest desfibril·lador s'ha pogut adquirir gràcies a una subvenció de la Diputació de Barcelona, molt implicada en la cardioprotecció dels municipis de la seva província.

Sanaüja amb la Marató

Maria Garganté.- Un any més, Sanaüja va sumar-se als actes a favor de la Marató. Va haver-hi un concert d'acordions a l'església amb el grup "Els assossegats" i es van tornar a "il·luminar" la Portelleta i el carrer de l'Aigua amb petites llànties mitjançant les quals es col·laborava amb un donatiu.

A nivell associatiu, les Puntaïres de Sanaüja van tornar a estar molt actives, realitzant una parada a la plaça el dia de la Puríssima i el diumenge dia 11, per tal de recaptar fons amb la mateixa finalitat.

Els objectes que es venien a la parada eren diversos motius de decoració nadalenca, tots ells fets de manera artesana i amb material reciclat o natural, com petites branques, fragments d'escorça, etc. i que destacaven per la seva originalitat. L'èxit de la parada i demés activitats van permetre que Sanaüja pogués seguir amb la tradició d'enviar la seva aportació solidària a la Marató de TV3.

el
QUIOSC
del passeig

Passeig Santa Calamanda, 12
Tel. i Fax 93 868 02 76
08280 CALAF
quioscpasseig@gmail.com

SERVEI INTEGRAL DE
JARDINERIA
Torà (Lleida)

El jardiner de Torà

658 55 03 76
www.eljardinerdetora.com
eljardinerdetora@hotmail.com

 Gimnàs
TORÀ

Us ofereix:

- loga
- Aeròbic
- Manteniment
- Ball de saló

Av. Solsona, 49 - 25750 TORÀ
Tel. 973 473 506
637 714 105

BLAI GABINET DE SERVEIS, SL

PONTS - TEL 973 460 500
TORÀ - TEL. 973 473 155

GESTORIA ASSEGUANCES   **LABORAL-FISCAL COMPTABILITATS**

J. ROIG

roigsantramon@gmail.com

Electricitat - Aigua
Calefacció - Gas
Electrodomèstics

c/ Sant Gil, 9
25750 - Torà
973 473 856

699 95 91 75 - 687 77 82 06

MAQUINARIA AGRÍCOLA

SOLA

10 anys de l'Associació de les Dones d'Ivorra

Dolors Simon Falip.- Aquest any 2016 l'Associació per a la promoció de les dones d'Ivorra va fer 10 anys i vam decidir celebrar-ho amb una gran festa. Una dècada, en pobles petits com el nostre, és molt temps! I no passa cada dia. A la comarca van ser uns quants grups de dones que vam començar el mateix any i algunes ja s'han quedat pel camí, sigui per la crisi o les retallades. Nosaltres encara aguantem amb la il·lusió de complir els 15 i els 20...

La festa va començar a la tarda amb l'actuació de l'Esbart dansaire Sant Genís de Taradell, amb balls tradicionals catalans i d'altres contrades, un grup de nois i noies que ho van fer molt bé i desprenien alegria, simpatia i ganes de fer passar una bona estona.

Tot seguit vam projectar un reportatge fotogràfic de les activitats realitzades durant aquesta dècada (sortides, tallers, gimnàstica, aquagym, etc..) i vam recordar els llocs visitats (que Déu n'hi do!), anècdotes i veure els canvis que tots plegats hem fet en 10 anys.

Després tots a la feina! Quin goig veure el grup de 50 homes i dones, tots enfeïnats preparant el sopar. Tot fet per les mateixes sòcies, on no hi van faltar els pastissos d'aniversari i les espelmes. Per acabar, un bingo i tots junts vam cantar l'hora del adéus i fins a la pròxima "dècada".

Va ser una festa molt bonica, on també es va tenir un detall per a la Mercè Salas, de la Torreta, que junt amb el seu marit van ser els que ens van engrescar a formar l'associació. Des de l'organització estem molt contentes de la gran participació que hem tingut al llarg d'aquests anys en cadascuna de les activitats programades, sense vosaltres no estariem aquí. Des d'aquí aprofito per donar les gràcies a tanta gent que d'una manera o altra ens han ajudat en aquests anys. Mai hem tingut un no per resposta, ans el contrari, això és molt d'agrair, i sempre amb un somriure i bon humor. Moltes gràcies i... felicitats, anys i anys i per molts anys!!!

La Quina es juga a Torà

El passat 25 de desembre es va celebrar la segona edició de la Quina. Per segon any, podem considerar-la un gran èxit, tot i que aquesta edició es presentava diferent de l'anterior, ja que se celebrava el dia de Nadal i al vespre, i això ens va fer decidir de donar alguna cosa per sopar a tots els participants, i així, acabar un dia de Nadal diferent als dels altres anys.

La resposta va ser molt gratificant: vam arribar al límit d'aforament i, malauradament, alguns van haver de quedar-se amb les ganes de poder jugar.

Les tres hores de joc van lliurar premis molt diferents: paneres, electrodomèstics, equips informàtics, viatges.. i molts d'altres. Van ser hores de molts acudits, sentir noves maneres diferents de cantar els números, disputes entre guanyadors, etc.

Però ara, només ens queda pensar amb la Festa del Brut i la Bruta, i si volem pensar més enllà, ja amb la pròxima Quina!

CLOTILDE BRAU, 100 ANYS

La Clotilde Brau Bagà va néixer a Torà el 18 de novembre de 1916, en plena Primera Guerra Mundial. Ara, en arribar al centenari, ha rebut homenatges i distincions d'entitats i organismes diversos, que s'han afegit a les mostres d'estimació i afecte de la família, amics i veïns. La Clotilde és una persona amb una gran vitalitat, amb les idees molt clares i està al dia de tot el que passa al món.

Comencem la conversa amb la constatació que cent anys són molts anys. Clotilde, com va la salut?

Molt bé, no tinc cap problema de salut. De fet, no m'he sotmès mai a cap operació ni he estat ingressada en cap hospital. Sóc de la mútua l'Aliança i es pot dir que amb mi han fet un bon negoci, la qual cosa m'alegra enormement.

Quants fills, néts i besnéts té?

Tinc cinc fills. Es diuen Josep, Clotilde, Joan, Ramon Maria i Jordi. Tinc onze néts, quatre besnéts i un altre pel camí.

Sabem que vas fer una festa el dia de l'aniversari. Com la va viure?

Vaig estar molt contenta, em varen fer molts regals que no esperava. Jo havia dit que no volia cap regal, i si algú tenia intenció de fer-ho, que els diners fossin per comprar una nova campana per l'església de Torà.

Què la va emocionar més de la festa?

Trobar-me amb tota la família. Tret de la meva germana Joana, que és monja a Veneçuela i no va poder venir per problemes de salut, no hi va faltar ningú. Fins i tot van venir uns néts del Brasil. A més, vaig rebre nombroses mostres d'estimació i afecte per part de moltes persones del poble, que agraeixo de veritat.

Si mira enrere, li sembla possible que hagin passat cent anys?

No, sembla que no pugui ser que hagi arribat a aquesta edat; com que estic bé el temps passa volant, hi he arribat aquí sense adonar-me'n.

Quins records té de la seva infància i joventut?

Vaig tenir una infància molt tranquil·la. Anava a col·legi a les monges dominiques de Torà; recordo que dels baixos del col·legi en dèiem "el forn" i allí fèiem teatre, i una obra musical que va agradar molt a tothom es deia "Som deu noies per casar". Després vaig estar interna al col·legi de les Dominiques de Manresa. En la meua joventut ens acontentàvem amb poca cosa; recordo que anàvem a passeig a la carretera. Això vol dir que no passava cap cotxe, quina gràcia, no?

Canviaria alguna cosa del que ha fet a la seva vida?

No, perquè no m'ha faltat res. El que canviaria, si pogués, seria evitar la mort del meu nét Gabriel.

Hi ha alguna cosa que li hauria agradat fer i no ha aconseguit?

Estic satisfeta amb tota la meua vida i molt contenta amb la família que he tingut. Vaja, que tinc!

Quins records té de la guerra civil?

La vàrem viure molt intensament, vàrem ser molt perseguits i vam tenir la sort que alguns veïns ens van ajudar. La família va repartir-se entre diverses cases de pagès.

La festa d'aniversari, amb tota la família

I la postguerra?

Van ser uns anys molt difícils: faltaven molt aliments i varen ser anys de penúries per a tots.

En la manera de viure, quins han estat els canvis que més l'han sorprès?

Ara vivim millor, però abans sortíem més al carrer. Ara la televisió ens tanca a casa.

Quins costums i festes que s'han perdut recorda amb nostàlgia?

A Torà hi havia dos cinemes que s'omplien cada diumenge, i ara no en tenim cap; i de festes, sort n'hi ha que

encara es conserva el costum dels priors i priores, i les romeries a l'Aguda que es fan dues vegades a l'any.

Com veu les noves tecnologies, i com les viu?

Trobo bé tot el que sigui progressar. El món ha millorat molt i tot va molt de pressa. També tinc un mòbil, però ara l'uso molt poc.

Li agrada Torà? Com és actualment?

Jo sempre l'he trobat bonic. Té unes bones places: la plaça del Pati és original perquè només s'hi entra per tres coberts i la plaça de la Font és molt maca. En canvi, la plaça del Vall m'agradava molt més abans. Abans de la remodelació vaig anar a l'Ajuntament i vaig demanar que no canviessin el passeig central, però no em varen fer ni cas.

Quines aficions té i ha tingut?

Sempre m'ha agradat molt llegir llibres, fer punt de mitja, labors i ganxet. Vaig col·laborar amb Càritas durant uns anys i vaig participar uns quants anys en les lectures de la missa dominical. També m'agradava viatjar amb el meu marit: vàrem anar de peregrinació a Terra Santa l'any 1986 i a Fàtima per guanyar un jubileu, i a Roma i Lurdes de França.

Que li aconsella, al jovent?

Encara que no escolten gaire, que segueixin pel bon camí, que es portin bé i que escoltin als seus pares, i que visquin dia a dia tranquil·lament i assaborint els bons moments, sense presses perquè el temps ja corre i corre...

Moltes gràcies, Clotilde... i per molts anys!

Clotilde amb 8 anys de primera Comunió

Ramon Torné

DUOCASTELLA, UNA FAMÍLIA AMB HISTÒRIA

Els Duocastella, de la Molsosa, cada any es reuneixen per celebrar una trobada familiar

El passat 2 d'octubre la família Duocastella de la Molsosa va fer la seva sisena trobada anual en aquest poble. Des del 2011 cada any es fa aquesta festa familiar que reuneix la branca d'aquest cognom que té l'origen als Plans. De fet aquest cognom arriba a la Molsosa amb un masover del Jubert, Francesc Duocastella i Devant, que provinent de Fonollosa, s'hi va establir a mitjans del segle XIX.

L'ascendent d'aquest Francesc es remunta, però, a la masia de cal Vila, d'Aguilar, que va adquirir un seu avantpassat el 1701: Francesc Duocastella i Sala que procedia de la masia de Duocastella de Navès.

Vet aquí que aquest any, gràcies a la bona acollida de l'actual propietari de cal Vila, en Josep Vers i Macià, que hi viu amb la seva família, hem pogut visitar aquesta masia i, per tant, hem fet cap a Aguilà.

En el nostre recorregut per la casa vam prendre com a referència les dates de tres llindes del segle XVIII i començaments del XIX quan es van fer obres importants a la casa. A cada una hi havia el nom de l'amo que les va fer, tots tres avantpassats nostres i es va poder fer un comentari sobre la vida de cada un d'ells. En totes les llindes el cognom està escrit com a Duocastella

La primera llinda és a la capella i diu així: "FRANCISCO DUACASTELLAME FESITA ONRA DEL GLORIOS SANT ANTONI DE PÀDUA, 1707". Es tracta d'aquell primer Francesc Duocastella i Sala, d'ofici moliner i ferrer, que es va establir al molí de cal Vila i després va esdevenir amo de la propietat. Al cap de poc, hi construeix la capella.

La segona llinda, a la porta d'entrada del mas ens parla del seu fill Josep Duocastella que va engrandir

L'origen passa per Aguilà

Es tracta d'un mas medieval, ja documentat al segle XIII, amb el nom del mas del Palau o del Palà i que al segle XVI pren el nom de cal Vila que és el de la família que llavors n'era propietària. El 1701 cal Vila passa a propietat d'aquest Francesc Duocastella i els seus descendents hi romanen fins el 1926.

Mentrestant aquest cognom s'escampa cap a Fonollosa, la Molsosa, Sant Mateu de Bages, Castellar i altres cases d'Aguilà.

SORTIDA AL TEATRE

62€

Dirty Dancing
THE MUSICAL

Dia 26 de Febrer
Data límit 10 Febrer

56€

Gente Bien
el Musical

La Cubana

Dia 5 de Març
Data límit 17 Febrer

Coliseum

TERRA FERMA
VIATGES DE 0-100

Informació i reserves: 973.473.813

la masia cap al cantó de migdia i va fer un portal nou, com era costum al segle XVIII. "IUSEPH D U A - CASTELLA, 173?". Hi llegim el nom, amb el signe de Jesús que s'hi sol posar en aquesta època i una data de mitjans del segle XVIII amb el darrer nombre molt desgastat per l'erosió de la pedra.

Admirem l'entrada, els cellers, la casa dels masovers i les diferents estances de la masia i arribem al terrat de la cisterna on hi ha el brocal amb el nom d'un altre hereu: Francesc Duocastella i Monconill. "FETA EN 1805 PER RAMON GUALS PAGANT FRANCISCO DUACASTELLA". El brocal és octogonal i la pedra està treballada per un bon picapedrer, igual que les canals per recollir l'aigua que també són d'aquest material. Des del terrat la vista és magnífica. S'albira tot el pla des de la serra de Còdol-rodon fins a la de Castelltallat, amb el turó de l'església vella d'Aguiar al fons.

La trobada festiva es fa a la Molsosa

A les dues fem cap al local social de la Molsosa on té lloc el dinar de germanor que aquest any ha reunit una vuitantena de comensals. Des d'aquí agraïm també al poble de la Molsosa el poder disposar d'aquest espai ampli i acollidor que ens permet de trobar-nos any rere any.

Després d'un bon àpat i molta xerrameca, toca fer-se la foto de grup. Tots i totes ens posem davant de la càmera o del mòbil, que recullen la imatge de la trobada del 2016 i l'enregistren per al record.

En acabat ens anem acomiadant sense pressa: A reveure i fins l'any que ve, si Déu vol!

Família Duocastella

Fem les vostres participacions personalitzades i de franc per a la Loteria de Nadal i Reis
Tenim números abonats de tots els acabaments
Us enviem la loteria de qualsevol punt d'Espanya

LOTERIA "EL MERCAT" DE CALAF
C/ Sant Jaume, 31
08280 CALAF
Tel. 93 869 91 54
loteriaelmercat@hotmail.com

agriplant huguet s.l.
jardiniers
el seu servei a Calaf des de 1985
tel. 93 869 91 54
Ctra de Ponts s/n Calaf 08280
www.agriplanthuguet.cat

OBERT DIUMENGES I FESTIUS!

- Servei Integral de jardineria
- Racó del Gourmet
- Moble antic restaurat
- Nutrició animals de companyia
- Tractaments d'aigües
- Flors i plantes
- Decoració esdeveniments

ORQUÍDIES A LA VALL DEL LLOBREGÓS

Orquídia lutea

Hem fet un treball que va consistir en la recerca d'orquídies a la part nord de la comarca de la Segarra, és a dir a la Vall del Llobregós. Els principals objectius n'eren en primer lloc fer un inventari de les orquídies d'aquesta part de la comarca, i un altre de molt important era començar un atlas d'orquídies, així com donar a conèixer cada espècie trobada i posar en pràctica la metodologia, treball de camp i algunes tècniques d'ecologia.

La part pràctica va consistir en anar pels camps buscant aquestes plantes, ja fossin florides o en roseta basal. Aquesta part la vam realitzar els mesos de març, abril, maig, juny i setembre. Durant aquest període vam poder conèixer moltes característiques d'aquestes plantes, com ara la seva morfologia, biologia i ecologia.

Pel que fa a la morfologia la seva tija és alta, prima, llisa, pot tenir uns 20-40 cm d'alçària i en alguns casos pot passar dels 80 cm. Les fulles són enteres, allargades i de forma ovalada, amb nervis definits i solen estar fixades a la part inferior de la planta, o enfilant-se abraçades a la tija. Les flors tenen tres pètals i tres sèpals. Els sèpals constitueixen la part externa (en altres flors seria el calze), i són semblants entre ells. En canvi, els pètals estan situats a la part interna de la flor. El central,

anomenat label, és diferent dels altres dos en forma, color i grandària.

Les orquídies tenen tres maneres de reproduir-se. En primer lloc, per autogàmia, és a dir, per autopollinització. En segon lloc, per divisió de tubercles, és a dir reproducció asexual on el tubercle vell es divideix per donar lloc a un tubercle idèntic i jove, i per últim, per pollinització entomòfila, quan és l'insecte qui transporta el pol·len d'una flor a una altra. Aquests insectes, pel que fa a la seva evolució, s'ha vist que evolucionen de la mateixa manera que l'orquídia que pollinitzen. Per això l'insecte, de vegades, pot confondre la seva femella per la flor de l'orquídia i fecundar-la.

Aquestes plantes són molt exigents a l'hora de triar el sòl on establir-se. Algunes necessiten un sòl ric en sals minerals i altres exigeixen sòls àcids o pobres en sals minerals. Defugen els terrenys cultivats i els prats adobats i en canvi, poden créixer en conreus abandonats. Les flors d'aquesta planta, poden romandre obertes des d'un dia fins a més de tres mesos però cal tenir en compte que es marceixen un cop són fecundades.

De les diferents espècies que anàvem trobant al llarg dels mostrejors, vam fer de cadascuna una fitxa amb una breu descripció de l'espècie; l'etimologia, és a dir

El treball de recerca de l'Emma i la Laia sobre les orquídiades al Llobregós és el primer estudi que es fa sobre tema i ha estat reconegut i premiat a la Segarra

d'on prové el seu nom, quins insectes la pol·linitzen i en quin tipus de sòl creix. Per últim, amb les coordenades de cada orquídia trobada, vam elaborar diferents mapes on es veu en quins llocs vam trobar les orquídiades de cada espècie. Un cop realitzats, vam poder veure que on hi havia més orquídiades era als voltants de Torà, Biosca i Lloberola.

A part del recull d'espècies que vam anar elaborant durant la recerca, vam organitzar dues quadrícules situades en una zona planera gairebé a la comarca del Solsonès on hi vam veure espècies diferents molt a prop les unes de les altres. Una de les quadrícules, la vam muntar en un lloc on tocava el sol i l'altra en un lloc més ombrívol. En aquestes quadrícules, vam anar observant les orquídiades que hi apareixien i vam fer un tractament de dades amb coneixements bàsics d'ecologia. Amb els resultats extrets vam poder arribar a algunes conclusions.

Primerament, ens vam donar compte de la gran quantitat d'espècies existents a la comarca en què vivim, i ens va sorprendre saber que aquest és el primer document escrit sobre aquestes plantes tan boniques, tot i que cal remarcar que hi ha molta gent que li agrada molt buscar-les i que s'hi dedica des de fa molt de temps. Per això, trobem que valdria la pena continuar aquesta cerca per tal de poder tenir una guia específica d'aquesta comarca. Nosaltres, amb el temps dedicat en el nostre treball, vam arribar a veure 20 de les 70 espècies que hi ha a Catalunya. Això ens va portar a la conclusió de la gran abundància d'espècies que hi ha a la Segarra, i que si es continués amb aquesta recerca, potser se'n podrien trobar moltes més.

Laia Espinagosa i Emma Roselló

Orquídia catalaunica

Orquídia passionis

www.
APACTora.org

 col·labora-hi

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ
BANY I COMPLEMENTS

JORDI VILAR, S.L.

Ctra. Manresa, km. 50 - 25280 SOLSONA
Tel. 973 48 2077 - Fax 973 48 2373

Hostal de Pinós

973 473 062 - 687 528 057

Pl. del Santuari, s/n
25287 Pinós

www.restaurantdepinos.com
(Dimarts tancat, excepte festius)

mobles
PEREZ

IL·LUMINACIÓ - DECORACIÓ - INTERIORISME

Plaça Barcelona'92, núm.3 • C/. Isidre Vilaró, 14 - **08280 CALAF** (BCN) • Tel./Fax 93 868 04 28

TRANSPORTS I CEREALS
COMERCIAL ARDEVOLANA, S. L.

Casa Freixes
25287 Ardevol de Pinós (Lleida)

Tel.: 973 47 35 34
Fax: 973 47 30 14
Mòbil: 687 50 37 30

JOSEP ALARCON

Aire Condicionat,
Calefacció,
Aigua i Biomasa

Tel. 973 47 32 67
C/ Eres 17,
25750 Torà LLEIDA
jaf@viladetora.net

SANT ANTONI, FESTA D'HIVERN

Sant Antoni Abat és una festa d'hivern, que té lloc gairebé un mes després del solstici. En origen, la seva celebració devia estar vinculada als cultes derivats del propi solstici, destinats a la invocació de la fertilitat, tant de la terra com dels animals, feta en un moment en què la feina principal de l'any (la sembra) ja s'ha fet i cal esperar que la climatologia sigui propícia per tal de fer créixer una bona collita.

L'habitual cristianització de les festes paganes, fa entrar en escena a l'abat Antoni, patró dels animals de peu rodó, tan necessaris per a les feines del camp. Però Sant Antoni Abat també és un sant dels "profilàctics i taumaturgs", advocat contra la pestilència, com Sant Sebastià. La seva onomàstica, el 17 de gener, es correspon amb l'anomenada setmana dels sants

"barbuts" (començant per Sant Hilari, el dia 13; Sant Pau Ermità i Sant Maur, el dia 15; Sant Antoni Abat el dia 17, Sant Fruituós el dia 21 i Sant Vicenç el dia 22), que climatològicament parlant, sempre s'ha tingut per la més freda de l'any. Val a dir, però, que en aquesta setmana "barbuda" no s'hi afegeix a Sant Sebastià, que és el 20 de gener, ja que tradicionalment se'l representa com un jove sense barba, però que com Sant Antoni també protegeix contra la pesta i malalties diverses i és per això que tant les capelletes dedicades a Sant Sebastià com a Sant Antoni siguin capelles situades als afores de les poblacions o bé situades als seus portals d'entrada, i pretenien ser una mena "d'amulet" que protegís el poble de les malalties que poguessin venir de fora.

En qualsevol cas, l'extraordinària festa que s'acostumava a fer per Sant Antoni –que també és patró dels traginers– en les poblacions en què se celebrava era també deguda a la necessitat de fer un parèntesi enmig de la duresa de l'hivern. Temps de matar el porc, de tenir provisions a casa, de trobar-se vora el foc i d'esperar que l'anelhada primavera portés bonança i prosperitat. Les festes de Sant Antoni a Sanaüja, Torà, Ivorra o Ardèvol ens recorden –ni que sigui mitjançant un pàlid reflex de l'esplendor i de la "festa grossa" que es feia abans per aquest dia– aquesta tradició que també ens serveix per fer més passadors aquests mesos d'hivern.

Maria Garganté Llanes

Repartiment de la "Vianda de Sant Antoni" a Ardèvol

Dinar de germanor a Ivorra

Benedicció de tractors i animals a Torà

Els cavalls fan acte de presència a Sanaüja

TEATRE MUSICAL A LA MOLSOSA

Seguint amb la tradició, el dia 8 de desembre, al local social de la Molsosa, es va realitzar la representació de la tercera edició del Teatre Musical dirigida per Elis Colell, una gran professional del món del teatre. Gràcies a la seva imaginació i dedicació així com també a l'esforç que hi van posar cada un dels artistes que hi participaven, els resultats van ser molt satisfactoris.

Convé fer ressaltar que enguany, no només es va incrementar el nombre de cançons escenificades sinó també el de participants joves. Ara sí que podem dir ben alt que totes les generacions de la Molsosa van ser protagonistes d'aquella extraordinària festa. I és que és ben cert que hem estat un gran equip: la Irma va continuar dirigint amb il·lusió i ganes les actuacions dels més petits, els homes a part d'assajar es van encarregar de dissenyar i construir el famós vaixell de "Mar i Cel" i les

Calçotades a Ardèvol

Primera: 12 de febrer

Segona: 12 de març

Cal reservar taula 8 dies abans trucant a la Glòria al 678691539.

dones, amb el seu talent i experiència, van elaborar un vestuari fabulós i molt extravagant. A hores d'ara, podem afirmar que realment trobem a faltar aquelles tardes de diumenge assajant ja que, no només ens dedicàvem a practicar les nostres actuacions sinó que també eren un motiu per posar-nos al dia, per compartir riures i alegries i sopar plegats.

Ara bé, una de les millors sensacions que tots els molsosencs ens vam endur, va ser justament tres o quatre minuts abans d'iniciar la representació ja que havia arribat la nostra hora, l'hora de desplegar tot el

laboriós treball que va quedar amagat darrere d'aquell teló vermell. I, en motiu d'agraïment per la gran quantitat de persones que van omplir la sala, els vam dedicar com a última actuació, un fragment de l'obra "Mar i Cel", de Dagoll Dagom. Va ser meravellós!

I, tal com sempre reitera l'Elis "a la Molsosa mai s'hi passa gana", tant els artistes com els espectadors vam acomiadar el dia amb un bon sopar d'entrepans de pernil que s'oferien amb l'entrada.

Laura Torrecasana

FORMACIÓ PROFESSIONAL

APP LICADA A SOLSONA

QUALITAT ISO 9001 - SEGUIMENT INDIVIDUAL -
 PLATAFORMA CLICKEDU - FORMACIÓ EN
 EMPRESSES - CISCO CERTIFIED - GRUPS REDUÏTS

www.escolaarrels.cat

973480392
 info@escolaarrels.cat

ESCOLA ARRELS
 CREIXENT AMB TU

UN NADAL PER AL RECORD

La Coral del municipi de **Massoteres** va oferir un recital de cançons nadalenques després de la tradicional Missa del Gall.

La vigília de Nadal els infants de **Massoteres** fan cagar el tió al local social, on també té lloc una torronada per a tots els veïns.

El patge reial també va visitar enguany el poble, on va recollir les cartes que els infants de **Massoteres** adrecen als Reis d'Orient.

L'arribada dels Reis és l'acte més esperat pels infants. A **Massoteres** van tenir una gran rebuda i van repartir regals per a tothom al local social.

El dia de Nadal, tots els nens i nenes de **Biosca** van poder fer cagar el Tió al local social "Cal Borres".

Els Reis van arribar puntualment a **Biosca**, duent joguines, alegria i felicitat per a tothom.

(≡) Premsa Comarcal

GRÀCIES

A tots per ajudar-nos a
fer -ho possible

35°

Aniversari
Premsa Comarcal

PATROCINEN:

endesa

CaixaBank

Agbar
Fundació

gasNatural
fenosa

Generalitat
de Catalunya

Llobregós
núm. 81

UN NADAL PER AL RECORD

A **Torà**, com és tradicional, el dia de Sant Esteve els nens i nenes s'apleguen el matí a la plaça del Vall per fer "cagar el tió".

La nit de Nadal, va tenir lloc la tradicional Festa de la Torronada al local social de **Calonge de Segarra**, amb sopar inclòs.

A **Ivorra** el Patge Reial va arribar amb un poni.

Després de la Missa del Gall **d'Ivorra**, es va celebrar la torronada.

Els Reis Mags van obsequiar tothom al Local Social.

A **la Molsosa**, es va celebrar la nit de Cap d'Any amb un sopar i ball fins ben entrat l'any nou

A **Castellfollit** els Reis han arribat per la baixada del Castell i han portat il·lusió a petits i grans.

Una veu càlida i greu ens dona la benvinguda a la primera part del **Pessebre d'Ardèvol**, ambientada a l'entorn de la vida de Jesús.

La cort del rei Herodes està ben protegida amb els soldats. Qui diu que les faldilles són només per a les noies?

Durant la mitja part del Pessebre, es berena al voltant de la llar de foc. Per uns minuts, cada un aparca la feina per beure un cafè amb llet ben calentó.

La música és present al llarg de tot el recorregut del Pessebre, fent-lo així molt més alegre!

roba de casa   modes

albert

Rita Brau i Rius

Tel. 973 47 31 01 - TORÀ

LLIBRERIA ROVIRA

Estanc   Papereria
 Quiosc   GUARDIA
 Videoclub   Objectes de regal
                                  Càrregues de mòbil

P/Vall, 16 Torà (Lleida)
 Tel. i Fax: 973 473 346
 llibreriarovira@hotmail.com

UN NADAL PER AL RECORD

El Patge Fumera va arribar a l'escola de **Sanaüja** i va ser rebut pels mestres i els alumnes.

També el Patge Reial, convidat per l'Ajuntament, va recollir les cartes adreçades als Mags.

Per fi els Mags van portar els obsequis i joguines i es van fer la foto amb tots els infants.

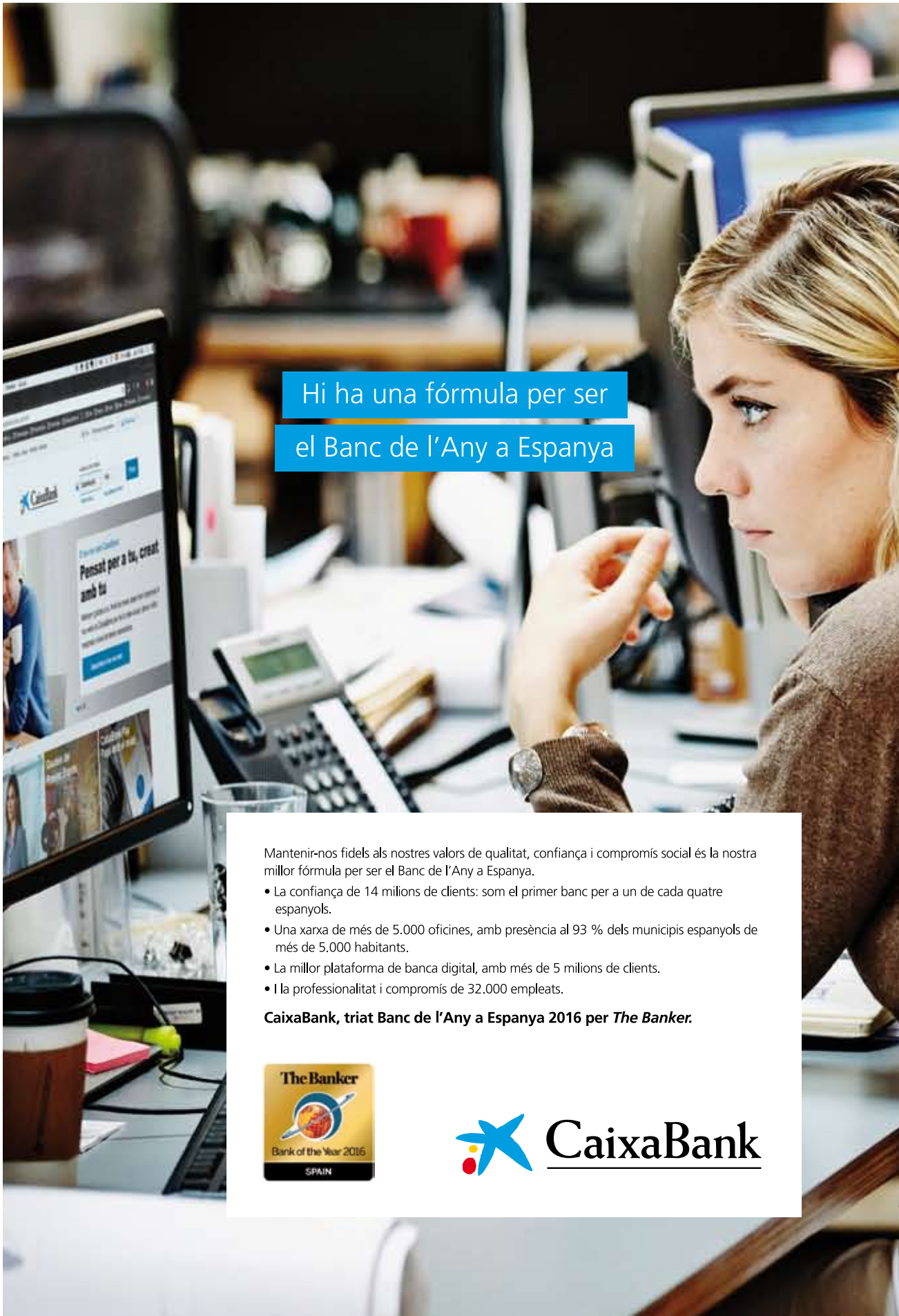
Al local social de **Vicfred** es va celebrar com cada any la tradicional torronada: coca, barreja, torrons i refrescos per a tothom.

Els Reis d'Orient van repartir bons desitjos i regals a tothom i una mica de carbó i fins i tot obsequis per a famílies necessitades.

Els més petits van gaudir com mai de ses Majestats d'Orient.

Hi ha una fórmula per ser
el Banc de l'Any a Espanya

Mantenir-nos fidels als nostres valors de qualitat, confiança i compromís social és la nostra millor fórmula per ser el Banc de l'Any a Espanya.

- La confiança de 14 milions de clients: som el primer banc per a un de cada quatre espanyols.
- Una xarxa de més de 5.000 oficines, amb presència al 93 % dels municipis espanyols de més de 5.000 habitants.
- La millor plataforma de banca digital, amb més de 5 milions de clients.
- I la professionalitat i compromís de 32.000 empleats.

CaixaBank, triat Banc de l'Any a Espanya 2016 per *The Banker*.

ESCOLES DEL

Concert de Nadal de l'escola Sant Gil

Com es tradició en la nostra escola, el dia 16 de desembre vam organitzar el XXIè Concert de Nadal. L'acte es va realitzar a l'església Sant Gil de Torà. Els nois i noies de 4t van presentar el concert davant de tots els alumnes i famílies, que van omplir el temple de gom a gom. Vam poder gaudir d'un repertori de poemes i cançons d'allò més variat: poemes, nadeses tradicionals catalanes, cançons en anglès i francès i interpretacions amb flauta.

Vam aprofitar aquest esdeveniment per convidar les famílies a col·laborar amb la Marató de TV3, les quals van aportar la quantitat de 286 euros.

Teatre a l'escola de Torà

L'últim dia del primer trimestre, el 22 de desembre de 2016, els alumnes de cicle superior van representar dues obres de teatre a la sala gran de l'escola.

La primera obra va ser una adaptació en anglès dels *Tres Porquets* (*The three little pigs*). Va ser representada pels "Periodistes" de sisè que van estar molts dies assajant i fent-ne els decorats. La segona obra, *Els Pastorets*, una adaptació de l'obra centenària de Folch i Torres, va anar a càrrec de la classe dels "Pagesos" de cinquè. Tots dos grups ho van fer molt bé i els petits de l'escola, que van fer d'espectadors, s'ho van passar d'allò més bé.

L'amic invisible

El passat 9 de gener, els alumnes de l'escola Sant Gil de Torà celebraren l'amic invisible. Durant les vacances, els del Cicle mitjà i superior, van fer una manualitat amb material reciclat, pensant amb la persona a la qual aniria destinada.

Amb tots els regals de l'amic invisible i les diferents manualitats d'educació infantil i inicial es va muntar una exposició a l'entrada principal de l'escola. Tots els alumnes i visitants que hi passen, tenen l'oportunitat de contemplar les obres realitzades per tots els participants.

Aquesta activitat, que es fa des de fa molts anys, desperta la creativitat i la imaginació dels alumnes.

El Nadal a l'escola Sant Roc de Castellfollit

El passat dilluns 18 de desembre els nens i nenes de Castellfollit vam celebrar el nostre festival de Nadal. Vam cantar cançons, recitar poemes, tocar instruments i fins i tot ballar, davant d'un munt de pares i mares. A més a més, va venir a visitar-nos el patge Faruk, al qual li vam donar les nostres cartes perquè les hi entregués als Reis. El patge es va quedar una estona per veure què havíem preparat a l'escola i explicar-li tot als Mags. També va veure el nostre pessebre del poble i la nostra olivera, que ens fa d'arbre de Nadal i on havíem penjat els nostres desitjos amb unes estrelletes.

Més tard vam fer cagar el tió, li vam cantar la cançó i vam picar molt fort amb els bastons, va fer fins a tres cagades! Hi havia regals per a tots, lllaminadures i unes samarretes amb el nom i el logo de l'escola. Finalment, vam berenar tots plegats per concloure el festival.

L'escola d'Ardèvol estudia la torre medieval

La colla de petits de l'escola vam començar un projecte per conèixer la història de la torre d'Ardèvol. Eren moltes les preguntes que ens fèiem i per trobar-hi respostes vam escriure unes cartes: a la Glòria i al Domènec (avis de l'escola que sempre han viscut allà), al Gerard (cosí de la mare de la Joana i el Mateu) i que és soldat al pessebre i potser com que vigila la torre ho sap i a l'Ajuntament de Pinós.

L'Agustina (des de l'Ajuntament) es va posar en contacte amb la Laura que és historiadora i potser ens podia explicar què havia passat. Va venir i va ser genial

perquè ens va explicar moltes coses i fins i tot vam pujar a la torre. La Glòria i el Domènec es van posar en contacte amb el Marius perquè ell ens expliqués coses i vam passar una tarda fantàstica amb ell.

En aquest punt vam entrar en conflicte: La Laura ens havia explicat que la torre rodona havia caigut una nit que feia una gran tempesta i que un llamp va caure a l'esquerda i la va tombar. En canvi, el Marius ens va explicar que va caure de dia perquè no tenia la base ben "assentada" i que el pare del Ramon que passejava pel poble era llavors un nen i que va córrer i córrer avall perquè la torre no li caigués al damunt.

Ara, hem convidat als grans a què ens ajudin a esbrinar més coses i a saber, si podem, ben bé què va passar. Aquesta setmana hem anat a veure la Lola i l'Antònia però elles ens han dit que sempre han vist la torre igual. Vam veure també al Domènec i ell ens va explicar el mateix que el Marius. Hem convidat al Miquel Oliva perquè ens vingui a explicar el que en sap. Així que estem... esbrinant què va passar!

També us podem explicar que tenim ganes de cuidar els voltants de la torre i plantar-hi plantes aromàtiques: menta, timó, espigol, romaní... L'Ajuntament ens ha donat el seu vist i plau. Ara ens cal saber si amb aquest fred es poden plantar i si les hem de plantar amb arrel o amb llavor; estem a l'espera que ens ajudi el Roger, un jardiner.

CAP D'ANY 2017

Bon any a totdon i tothom, primer de tot, des de l'Associació de Joves de Torà, volíem agrair-vos a totes i tots els que heu vingut o heu col·laborat en els actes que hem realitzat durant el 2016. Torà no és gran i els nostres mitjans tampoc. Tot i així, treballarem com fins ara perquè aquest 2017 puguem portar-vos alguna que altra alegria més que l'any que recentment hem acabat.

Durant aquestes vacances de Nadal, hem estat preparant la ja tradicional festa de Cap d'Any amb els MDF,enguany era el tercer cop que la organitzàvem i hem de dir que estem molt contents, tant en l'aspecte de captació de públic com en el d'assolir objectius propis de l'Associació, com pot ser intentar que la gent d'altres pobles es desplaci a Torà a celebrar un dia tan important com és Cap d'Any i evitar que la gent que ho celebra a la nostra vila hagi de realitzar desplaçaments a altres indrets en un dia on la seguretat vial brilla per la seva absència.

En aquesta festa hi varen participar gent de tot tipus d'edat, des dels més petits del casal, als quals volem agrair que any rere any ens sorpren- guin amb un photocall que se supera en cada edició, fins als adults, que amb la seva assistència a aquest esdeveniment, fan possible que durant l'any puguem realitzar esdeveniments gratuïts.

Aquest cop, per a promocionar l'acte de Cap d'Any, vam realitzar un vídeo promocional molt divertit amb els crocs, el qual us recomanem veure a la nostra pàgina de Facebook i, ja que hi entreu, fiquen like per estar al corrent de tot el que fem i no us perdeu res. També hi podreu trobar les fotografies de tots els actes que realitzem.

Sobre la nit poc podem comentar, perquè EL QUE PASSA AL POLI PER CAP D'ANY, ES QUEDA AL POLI! I com que una imatge val més que mil paraules, aquí us deixem uns milers de paraules.

Crocs, actors del vídeo promocional 2017

Darreres activitats de l'any passat

El darrer trimestre de l'any 2016 Càritas Parroquial de Torà ha participat i organitzat diverses activitats, com ara felicitar el Nadal als ancians de la residència Verge de l'Aguda amb la celebració de la missa, un breu concert i berenar; la recollida d'aliments, a la que agraïm la participació de tot el poble; l'arbre dels desitjos on tot aquell que va voler va poder expressar allò que vol o demana per aquest nou any; l'organització de la torronada després de la Missa del Gall; les activitats manuals de cada dilluns a la tarda, o el sopar de germanor de professionals i voluntaris amb motiu del Nadal.

Una de les més significatives, però, ha estat la participació en *Fratello*, un encontre a Roma que va organitzar el papa Francesc per cloure l'any jubilar de la Misericòrdia, dirigit especialment a aquelles persones que es troben en situació de pobresa, que estan soles i excloses de la nostra societat. De la nostra Càritas hi va anar un representant.

En la trobada, el Papa, després d'escoltar dos testimonis, va reflexionar sobre dos conceptes: la passió i el somni. "La passió –va explicar– que a vegades ens fa sofrir i ens posa obstacles... pot ser també 'passió bona', apassionament per tirar endavant. I la passió ens porta a somniar... Somnieu que el món pot canviar". I també, adreçant-se als acompanyants, els

va dir: "Només aquell que sent que li manca alguna cosa mira cap al cel i somnia", en canvi "el que ho té tot no pot somniar". Per això va demanar als protago-

nistes d'aquell encontre "ensenyeu-nos als que tenim de tot –sostre, menjar– a no estar satisfets! Amb els vostres somnis, ensenyeu-nos a somniar des d'allà on us trobeu: des del cor de l'Evangelí".

Alguns dels pobres que hi han participat han somniat de pertànyer a una gran família de germans; l'acompliment d'aquest somni està molt a prop i depèn de tots nosaltres.

Mireia Duran
(Treballadora Social)

**ELECTRICITAT - FONTANERIA
MANTENIMENTS**

Jordi Freixes Torramorell

**Tel. 973 296 128
600 077 349
646 549 249**

Casa Renyés - L'Aguda - 25750 - Torà

j-f-t-renyes@hotmail.com

17:18
FEBRER

EL BRUT I LA BRUTA TORÀ 2017

divendres 17 febrer

RUA INFANTIL

Rua amb els petits **Bruts i Brutes**
del "CEIP Sant Gil" i de la
"Llar d'Infants El Jardí"
Ⓞ Mati | ♣ CEIP Sant Gil

GUIRI FEST

Ⓞ 23:30h | ♣ Pavelló | 2€

dissabte 18 febrer

CARNAVAL INFANTIL

Espectacle amb **Albert Show**
Ⓞ 12:00h | ♣ Convent

PREGÓ DE CARNAVAL

Entrega del Premi al Millor Balcó
Ⓞ 16:45h | ♣ Pça del Pati

RUA DE CARNESTOLTES

La dansa del Bonic i la Bonica iniciarà
la rua amb la Xaranga DAMM-ER
♣ Pça del Pati

**BOTIFFARRADA
I BINGO BRUT**

♣ Pavelló Poliesportiu

♣ Pavelló Poliesportiu | Ⓞ 23:30h

**NIT DE
DISFRESSES**

6€ Si vens disfressat (de cap a peus) 9€ Si prefereixes no disfressar-te

PAI
PAI
BAND

ALBERCOCKS

AUTOESCOLA

ROS

Tels. 625 675 150
 973 551 011

---

c/ Fluvià, 34
 25210 - Guissona
 autoescolarosguissona@hotmail.com

FUNERÀRIA DE TORÀ I COMARCA

J. TORNÉ

Servei permanent 24H
973 39 08 62

Representant **JAUME TARRUELLA**, Plaça La Font, 10 Tel. 973 47 34 23
TORÀ

Servei de sales de vetlla, trasllats, incineracions, serveis per a totes les companyies d'assegurances i particulars, etc...

Josep Viladrich I

Pintura i decoració

c/ Occident, 12
TORÀ

973 473 455   676 088 392

RESOL   **SOLSONA**

C/ Sant Nicolau, 4
 Tel. 973.48 04 02
 revelatges@fotoresol.com

- Reportatges professionals FOTO-VIDEO - DVD.
 Demaneu-nos pressupost sense compromís.
- Revelatge de les teves fotografies DIGITALS i analògiques en 1 HORA.
- Tot tipus de serveis fotogràfics i digitals.

FUSTA, ALUMINI I PVC.

Badia

Av. Solsona, 17
 Tel i Fax 973 473 181
 25750 - TORÀ

jbadiamas@arrakis.es

TALLER MECÀNIC   **R. R.**

REPARACIÓ I VENDA DE

- COTXES • MOTOS • BICICLETES
- MOTOSERRES • BOMBES D'AIGUA

Carrer Eras, 19
 ☎ (973) 47 33 27
 25750 TORÀ (Lleida)

Perruqueria Carmen's
 HOME i DONA

Depilacions, solarium...

Plaça del Vall, 8
 Tel. 973 473 106
 TORÀ (Lleida)

Pintura decorativa interior i exterior

Restauració de mobles, portes, persianes, làmpades...

Josep M^o Tasies
 pintura i decoració

973 473 303 - 620 802 193
 C/ Sant Jaume, 2
 25750. Torà (Lleida)

Col·locació de parquet, friso, paper, panells de fusta i panells d'imitació pedra

joanjo84@gmail.com

EL DOLOR

A mode d'introducció (I)

Reprenç aquesta col·laboració llobregosenca, després d'uns números absents, per iniciar una sèrie d'articles en què intentaré abordar, des de diversos punts de vista, un tema complex: el dolor.

I per començar, ens situarem en un escenari que pot semblar molt suggeridor: l'absència de dolor. Imagineu per un moment que no poguéssiu sentir dolor. És més, tanqueu els ulls i imagineu que mai n'haguéssiu sentit, des que vàreu néixer fins al dia d'avui. Creieu que hauríeu tingut una experiència més plàcida?

[espai per reflexionar]

Temps! Què, en què heu pensat? En aquella "hora curta" abans que nasqués algun dels vostres fills? En aquell mal de queixal que us va fer la guitza durant unes hores? O bé en aquell dolor lumbar que us va acompanyar, fidelment, durant uns quants dies?

Doncs bé, potser us sorprendrà saber que hi ha persones que mai han experimentat dolor físic (a mi em va sorprendre molt quan ho vaig descobrir per primera vegada). La causa cal buscar-la en la presència d'una malaltia: la insensibilitat congènita al dolor.

Aquesta malaltia està provocada per les mutacions de diversos gens que produeixen danys a les vies nervioses

(imatge extreta del llibre "Explain Pain")

aferents, que són les encarregades de transmetre la informació sensorial al Sistema Nerviós Central (SNC). Això impedeix que el SNC pugui rebre i processar determinada informació i que, en conseqüència, no pugui construir l'experiència del dolor.

Tanmateix, lluny de convertir-se en un gran avantatge, aquesta característica converteix en més vulnerables les persones que pateixen aquesta malaltia. Per posar només alguns exemples: no poden notar els objectes que cremen, tampoc són conscients de les ferides o els talls que pateixen a la seva pell o de les picades d'insectes.

Imagineu com augmenta aquest perill si tenim en compte que, com he explicat abans, aquesta és una malaltia congènita i que, per tant, es desenvolupa des del naixement. I és que és durant els primers anys de vida quan aquesta patologia pot ocasionar un dany més gran, ja que els nadons i els nens poden autolesionar-se (queixalades, esgarrapades) o no ser conscients de quan s'estan fent mal.

Doncs apa, ara que ja esteu contents i satisfets de poder sentir dolor físic, us espero al proper número del Llobregós per continuar parlant sobre el dolor.

Albert Alegre Baiget

albertalegre@fisioterapeutes.org

**albert
alegre
baiget**

fisioterapeuta

Consulta i serveis a domicili

Visites concertades

Av. Solsona, 8, altell 6

Torà

Tel. 616 52 66 33

FRED A LA PELL: ELS PANELLONS

Antigament una de lesions més freqüents d'aquesta època de l'any eren els penellons, coneguts en castellà com a "sabañones".

Segurament molts dels joves d'avui en dia no n'heu sentit a parlar. En canvi, els vostres avis i pares en deuran tenir un amarg record de la seva infància. I és que la majoria de vailets a l'escola tenien les mans amb els dits ben inflats i vermells com a botifarrons amb la sensació de coïssor. I la gent que treballava a les fàbriques i al camp també ho notaven, fins i tot a les orelles, nas i dits del peu.

Actualment, podem dir que l'*Eritema Pernio* o perniosi (nom tècnic dels penellons) és una reacció anormal de la pell causada per l'exposició a les baixes temperatures, de tipus inflamatori i desencadenat majoritàriament per una mala circulació. Altres vegades són perniosis primàries o idiopàtiques, és a dir, de causa desconeguda no associades a cap malaltia i finalment ens podem trobar amb perniosis secundàries quan s'associen a malalties sistèmiques immunològiques.

Els penellons els podem trobar a les zones distals del nostre organisme (peus, mans, nas i orelles). Malgrat que són lesions que es curen de forma espontània sense seqüeles, són importants les mesures de protecció contra el fred, com ara utilitzar la indumentària adequada (guants, mitjons, casquet o gorra i bufandes) i el condicionament tèrmic de les habitacions.

Cal també mantenir la zona afectada neta i seca i evitar el sobreescalfament directe o la fricció, ja que podrien empitjorar-los o sobreinfectar-los.

Encara que moltes persones propenses als penellons els saben reconèixer i tractar, hi ha experts que recomanen consultar sempre un metge i/o dermatòleg perquè es poden confondre amb altres lesions dermatològiques, com la vasculitis. A més, quan surten de forma repetida o són casos severes de perniosi està indicat fer-se una analítica de sang.

Jordi Leiva Andrade
(Podòleg i Fisioterapeuta)
Gisela Rosell Lavaquiol
(Podòloga)
podologiatora@gmail.com

PODOLOGIA

- Esportiva
- Geriàtrica
- Infantil
- Estudis de la marxa
- Durícies / Ulls de poll
- Ungles clavades
- Fongs, berrugues, úlceres
- Silicones

FISIOTERÀPIA

- Tractament de lesions esportives
- Tractaments d'esquena
- Rehabilitacions
- Drenatge limfàtic
- Estiraments i reforç muscular
- Embenats Neuromusculars
- Altres teràpies

**PODOLOGIA
TORÀ**

Plaça del Vall nº19 1r 1a
TORÀ

630-111-145

podologiatora@gmail.com

EDUCAR LES EMOCIONS

Fa temps que sentim parlar de l'educació emocional, les habilitats emocionals, la intel·ligència emocional, les competències emocionals... Sovint pensem, què deu ser això? Em serviria a mi i als meus fills aquest tipus d'educació i de coneixements? De què va? En què em pot beneficiar? Tot això que sentim quan ens preguntem sobre les emocions, també són emocions: la por a canviar la nostra manera d'actuar i de pensar, el repte de plantejar-nos nous objectius i nous projectes, el coratge de d'iniciar noves relacions...

L'educació emocional està arribant amb força al nostre entorn més proper: empreses, grups de treball, seminaris específics i ara també als nostres centres escolars. De moment s'està portant a terme a l'etapa d'educació infantil i als centres

on s'està implementant hi ha un nivell més elevat de satisfacció entre els mestres i els alumnes.

El projecte pretén que els nens reconeixin i sàpiguin expressar quines són les emocions que senten i com les han de gestionar sense reprimir-les i sense que afectin al grup. Treballen l'empatia, que és una qualitat innata que tenim i que ens permet identificar les emocions en els altres i comparar-les amb les nostres pròpies emocions i per tant facilitar la comunicació entre tots.

Aquesta habilitat emocional la podem entrenar i augmentar a través de l'educació emocional. Les persones podem aprendre a ser empàtiques. L'empatia ens beneficia en la nostra capacitat d'escoltar i comprendre els altres, a la vegada que reconeixem més ràpidament quan algú necessita ser escoltat, abraçat, consolat, engrescat. L'empatia ens permet estar més oberts al nostre entorn i estar més motivats. Des del punt de vista intel·lectual, tenim més ganes d'aprendre, de fer coses i de tirar endavant.

L'empatia és una part del motor de les emocions i com més la practiquem més benestar emocional ens aporta, ens sentim millor amb nosaltres mateixos i amb els del nostre voltant.

Ara cal que tots plegats ens impliquem amb l'educació emocional i no sigui només una activitat més a les aules de les escoles sinó que també és responsabilitat nostra ampliar els nostres horitzons emocionals i poder educar els nostres fills des de la comprensió.

Montse Miquel Andreu
Pedagoga. Núm. Col. 969
www.uncopdema.cat

www.facebook.com/uncopdemaguissona

L'ÈXIT D'UNA BONA FORMACIÓ
ESTÀ GARANTIDA QUAN EL TEU
FILL S'HO PASSA BÉ APRENENT

un cop de mà
suport pedagògic

- ESTIMULEM ELS BONS HÀBITS D'ESTUDI
- ADAPTEM LES TÈCNiques D'ESTUDI AL TARANNÀ DEL TEU FILL/A
- TREBALLEM ELS CONTINGUTS DE PRIMÀRIA I ESO INDIVIDUALMENT
- PERSONALITZEM EL MATERIAL QUE NECESSITA EL TEU FILL/A
- APLIQUEM TÈCNiques PER REFORÇAR L'ATENCIÓ I LA CONCENTRACIÓ

Plaça de la Plana, 2 Baixos · 25210 Guissona · Tel. 666 732 422
www.uncopdema.cat
www.facebook.com/uncopdemaguissona

REFERÈNDUM

La tardor del 2012 el president Mas va avançar les eleccions amb la promesa d'aplicar el Dret a l'Autodeterminació en el termini d'una legislatura. El Parlament va comptar amb una majoria de dos terços per a una consulta sobre la independència. Quatre anys després, el poble de Catalunya encara no ha estat cridat a votar de manera decisiva tot i que ha continuat donant majories electorals per fer-ho possible i en les enquestes es continua mostrant partidari d'un referèndum amb majories properes al vuitanta per cent.

Els ciutadans cada cop trobem més difícil d'entendre que, malgrat els resultats de les eleccions municipals, les eleccions al Parlament i les eleccions a les Corts espanyoles, el Dret d'Autodeterminació no hagi estat aplicat encara de manera decisiva. La celebració d'un referèndum oficial i vinculant, que ja era objecte de les consultes que es van celebrar entre 2009 i 2011, va ser bescanviat pel 9N, un procés participatiu sense conseqüències polítiques. Malgrat que la població es va mostrar disposada a la desobediència, el 9N va quedar reduït a una mobilització popular a causa de què els polítics no tenien res previst sobre el que s'havia de fer a partir del 10N.

Vist que la majoria del vuitanta per cent partidària del referèndum es manté inalterable, el president Puigdemont, amb molt encert, ha convocat el Pacte pel Referèndum, que a més de Junts x Si i CUP, aplega també organitzacions municipals, sindicats, ANC, Òmnium i la entrada al pacte dels "comuns" de CSQP.

La situació és la següent: tots sabem que el referèndum pactat amb l'Estat espanyol no es farà perquè per negociar han de ser dues parts i una d'elles no vol ni sentir a parlar de referèndum. Per tant, amb aquest Pacte pel Referèndum es tracta únicament d'aconseguir que el prestigi internacional d'Espanya quedi en tredit i a l'alçada del betum com a Estat no democràtic que no permet l'exercici de la democràcia. Així que al no haver-hi referèndum pactat amb l'Estat espanyol, d'entrada es despenjaran del pacte els "comuns" de CSQP i tornaran a quedar sols Junts x SI i CUP, lliures, si és que són valents, d'organitzar pel setembre el RUI (referèndum unilateral).

Si és pogués fer el referèndum encara que fos unilateral, seria un gran avenç per a la opinió pública, doncs podríem escoltar els avantatges de la independència que ens explicarien els uns i els avantatges de quedar-se a Espanya que ens explicarien els altres. Perquè de moment, només escoltem d'una banda, els avantatges de la independència i, de l'altra, que si ens fem independents agafarem tots la pesta bubònica.

Puigdemont és un president creïble (gràcies CUP) que no ofereix cap mena de dubte de què convocarà el referèndum sí o sí i el portarà

sí o sí

endavant fins al final. Altra cosa és que arribem a votar, doncs el mateix dia D hora H els Mossos tindran ordres d'Espanya de desmantellar tots els col·legis electorals. Ja sabeu que als Mossos nosaltres només els paguem però des d'Espanya els manen i els utilitzen. L'important és que tot això passarà davant els nassos dels observadors i la premsa internacionals. El desprestigi d'Espanya serà històric.

Si no es fa el referèndum ni pactat ni unilateral, hi hauria una via que només seria aplicable si Espanya fos intel·ligent, cosa que és dubtable. Seria que Espanya faria una oferta d'aquestes que mai pensa complir i el president de Catalunya la sotmetria a votació. El qui votaria NO seria un SÍ a la independència, i al revés, qui votaria SÍ a la proposta seria com votar NO a la independència.

Com que el més probable és que no hi hagi ni referèndum ni cap proposta d'Espanya, ja només quedarà

la celebració d'eleccions, que per no caure en l'error de les mal nomenades plebiscitàries, no els hi posarem cognom. Seran eleccions i prou. Tal com ha de ser.

A aquestes eleccions els partits es presentaran cada un per separat. Els partidaris de l'Estat Independent, hauran pactat prèviament un full de ruta que inclouran tots ells en el seu programa electoral. Tothom qui votarà aquest full de ruta serà partidari de l'Estat Independent i si aquests partits polítics guanyen les eleccions per majoria absoluta, estaran perfectament legitimats per fer la Declaració Unilateral d'Independència (DUI)

Resumint: que no sabem si aquest any hi haurà referèndum o eleccions, però una cosa és segura, que aquest any 2017 la política ens organitzarà un *Santcristo* que hi baixarà Déu, la Mare de Déu i les pastilles del doctor Andreu.

Quico Perdigo

Ctra. de Calaf, n.º 1
Pol. Ind. L'Aguda
Tel./Fax 973 47 31 25
25750 Torà (Lleida)

Av. Generalitat, 8
Tel. 973 55 02 02
25210 Guissona (Lleida)

CERÀMICA RAJOLS ARTICLES SANEJAMENT CEMENTS

**Taller SANTI
SANAÜJA**

Ctra. Guissona, s/n
Tel. 973 47 61 31
Mòbil. 636 32 86 16
25753 SANAÜJA (Lleida)

FUSOS HORARIS I CONCILIACIÓ DE LA VIDA FAMILIAR AMB LA LABORAL

El fus horari segons diu el diccionari és la porció de la superfície terrestre que va del pol Nord al pol Sud, de 15 graus d'amplada, a la qual correspon una mateixa hora oficial. Fins aquí tot bé o no. Primer anem al fons de la qüestió i no és més que tot va començar un bon dia allà pel 1940 quan en Franco va tenir la brillant idea d'avançar un hora el rellotge a tot Espanya per tal de tenir la mateixa hora que els seus amiguets italians i alemanys (horari de Centreeuropa), i en canvi, segons la ratlla del meridià de Greenwich hauríem de tenir aquí a la península la mateixa hora, o sigui, una hora

Jo la solució no la tinc però crec que algunes coses haurien de canviar per tal de conciliar i compaginar d'una vegada per totes la vida familiar amb la vida laboral. És complicat perquè cada feina comporta un horari i això ho sabem bé la gent que ens dediquem a la pagesia i a la ramaderia on es va al ritme del que toca fer quan toca fer-ho, però sí és cert que hi ha moltes altres feines on crec que els horaris s'haurien de poder adequar per tal de mirar de compaginar com sigui la feina amb la família. Horaris més adequats comporta millor qualitat de vida sens dubte.

Aquí l'altre problema que tenim és que ens agrada massa la nit o sigui sopar tard tant a casa com a fora de casa, després anar de marxa passades les tantes de la nit i plegar de matinada en molts casos i aquests costums a tot Espanya estan tant i tant arrelats que aquesta dinàmica no crec que es pugui canviar de cap de les maneres fàcilment a curt termini, més aviat a llarg termini.

La pregunta que em faig es: per on comencem a canviar les coses? Penso que un primer pas fora unificar d'una vegada els horaris escolars amb els horaris

menys, que tenen actualment els països de l'Europa més occidental (Regne Unit i Portugal) i Canàries. I per acabar-ho d'enredar cap allà els anys 80 es va institucionalitzar a Espanya el costum a l'estiu d'afegir un hora més al rellotge i per tant el desfasament horari respecte a la llum solar durant 6 mesos és de més de 2 hores i a Galícia quasi més de 3 hores.

On vaig a parar amb tot això? Doncs que aquí no anem bé i tot per culpa del "caudillo". A casa nostra surt el sol més tard al matí respecte a l'horari que ens marca el rellotge i això implica que s'entra en general a treballar més tard i se surt també més tard de la feina i moltes vegades havent de partir la jornada laboral i sortint de la feina a l'hivern fosc negre comportant moltes vegades multitud de sinistres innecessaris a les carreteres. I si a més afegim en alguns casos la ganduleria i poques ganes de pensar, ja tenim tots els ingredients per dir que tenim un problema de difícil arreglo. Més hores en el lloc de treball no vol dir més productivitat com bé sabeu i sí vol dir més problemes en l'entorn familiar tant de convivència com d'horaris.

de les feines dels pares i les mares. Mateix horari lectiu que laboral implicaria automàticament menys jornades partides i plegar de la feina més d'hora a la tarda. O sigui de sobte ens trobaríem en què hi hauria més temps pel retrobament familiar, per fer coses en comú pares i fills, es milloraria d'una manera exponencial la qualitat de vida de les nostres atrafegades famílies i això comportaria un avançament dels àpats tant diürns com nocturns i anar a dormir més aviat ja que la jornada laboral i escolar també començaria més d'hora al matí. En definitiva, hauríem de fer el mateix que fan els nostres veïns que tenen el fus horari que hauríem de tenir també aquí, que no és més que engegar més d'hora al matí i plegar més d'hora a la tarda. Pot ser un primer pas però reconec que és un tema complicat i de mal solucionar partint d'on partim i vivint on vivim. Bon 2017 i a veure si entre tots els sectors que hi estan implicats es troba alguna solució satisfactòria pel bé del país i de les famílies que són els que realment ho patim.

Josep Verdés

LLOBREGÓS INFORMATIU no és fa responsable ni subscriu necessàriament les opinions expressades pels autors dels articles publicats

info@llobregos.info

LLIBRES RECOMANATS...

Dani Vidal

Marta Rojals
"L'altra"
RBA – La Magrana (2014)
332 pàgines

Marta Rojals (la Palma d'Ebre, 1975) és arquitecta per la Universitat Politècnica de Catalunya. Actualment exerceix com a traductora i edito-

ra, escriu ficció per a diverses publicacions, opinió al diari digital Vilaweb i és autora del llibre "Primavera, estiu, etcètera" (2011), un fenomen literari que ja ha arribat a les 13 edicions.

s'ha quedat a l'atur. Al llarg del llibre l'autora alterna descripcions de fets que van marcar la infantesa i l'adolescència de la protagonista amb els fets que marquen el seu dia a dia a la Barcelona actual. En aquest darrer context reflecteix la precarietat laboral, les dificultats per accedir a l'habitatge, les xarxes socials... i situacions més personals de la protagonista: inseguretat de parella, pas dels anys, futura maternitat, un amant 20 anys més jove que ella...

ra, escriu ficció per a diverses publicacions, opinió al diari digital Vilaweb i és autora del llibre "Primavera, estiu, etcètera" (2011), un fenomen literari que ja ha arribat a les 13 edicions.

"L'altra" és la seva segona i també exitosa novel·la. Està protagonitzada per l'Anna (Annona, Nona), una dissenyadora de prop de 40 anys que comparteix la vida amb el Manel (Nel, Nelet), un periodista que

Totes aquestes situacions que l'autora desenvolupa al llarg del llibre desperten l'interès del lector des de bon principi, un interès que va en augment fins arribar a les pàgines finals, on trobem un gir que ens porta a un desenllaç sorprenent.

Amb "L'altra" ens trobem davant una novel·la de secrets i sentiments personals que no deixarà ningú indiferent. Molt recomanable.

FORN · PASTISSERIA · CAFETERIA

Plaça del Pati, 4
25750 TORÀ

telèfon
973 47 30 83

FORN · PASTISSERIA · CAFETERIA

**TALLER AGRÍCOLA
NOGUEROLA**

Ctra. de Torà, s/n
Ardèvol de Pinós

Telèfon:
973 47 35 84

DE GENIS

Tenia ja ben visibilitzat l'article que volia escriure, però un cop de sort, d'altra banda gens improvisat, va canviar la còmoda inèrcia inicial. La caiguda del cavall va produir-se a la Sala Mirador del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB). En aquest edifici preciós, que és l'ampliació de l'antiga Casa de la Misericòrdia, va celebrar-se la presentació del llibre *Pintura del siglo XIX* de l'enginyer Julio Martínez Calzón. A l'acte s'hi van reunir gent de mons molt diferents però que tenien un nexa en comú. Un aiguabarreig que ja no sabria dir pas si era més la proximitat al món de l'enginyeria o l'interès per la pintura. En qualsevol cas, el vespre prometia estrelles múltiples: l'enginyer i autor del llibre, un editor experimentat i el també enginyer de Camins Canals i Ports Javier Rui-Wamba, en aquest cas, organitzador de l'acte a través de la Fundació Esteyco, que presideix. Dos enginyers, reconeguts àmpli-

Rafael Guastavino

ament més enllà de la professió, que són antics competidors professionals i amics per sempre. Unes personalitats, en fi, que estan ben

lluny de ser anònims si bé no han buscat mai la popularitat.

L'acte va ser auster, com vol ser-ho la Fundació Esteyco, però ambiciós: ens va fer pensar. De l'aportació de Julio Martínez Calzón a l'enginyeria espanyola en tenia un esbós fet pels centenars de projectes de ponts i estructures que havia signat. A Catalunya, pot ser que la seva obra més famosa sigui l'estructura de la Torre de Collserola –de l'arquitecte Norman Foster– o el pont d'Amposta. Mentre Martínez Calzón ens explicava la seva investigació sobre el món de la pintura del segle XIX, vaig tenir una sensació de redescobriment, tant del personatge com de la pintura. Com si acabés de recórrer, amb més calma que mai, un camí pel qual ja havia transitat, però sense haver parat prou atenció a tots els revolts ni haver-ne fet totes les possibles connexions. Aquesta sensació d'eixamplament a molts ens provoca un benestar íntim ben particular i, en funció de

Estació del metro City Hall de Nova York, inaugurat el 1904

**A finals del segle XIX,
esclata el geni modernista,
l'arquitecte o mestre d'obres
Rafael Guastavino (1842-1908),
que porta als Estats Units la
tècnica de la volta catalana**

Capella de St. Pau de la Universitat de Columbia

la magnitud de la troballa, almenys en el meu cas, s'allibera una energia tan positiva i tenaç, que només pot canalitzar-se tot aprofundint encara més en el descobriment.

Estem, doncs, davant d'un enginyer que ens condueix per la pintura del XIX, que es troba amb Napoleó, que ens parla de Francisco de Goya, de les primeres revolucions obreres i del Modernisme. I és precisament en aquesta època històrica, a finals del segle XIX, quan esclata el geni del qual us volia parlar: l'arquitecte o mestre d'obres Rafael Guastavino (1842-1908). El vaig conèixer a través de les classes de l'Escola d'Arquitectura i vaig intentar seguir la seva petjada en visitar Nova York, però l'he conegut veritablement a través del llibre *Les voltes de Guastavino*, de John Ochsendorf, que m'han regalat recentment. Rafael Guastavino va néixer a València, nét d'immigrants italians i format a Barcelona, és l'autor de la fàbrica Can Batlló de la ciutat comtal. Una figura coetània d'Antoni Gaudí, per exemple, però infinitament més desconegut fins i tot entre els arquitectes. Potser perquè, de ben jove, a la dècada de 1880, ja va emigrar als Estats Units. Allà va triomfar en

el món de la construcció de grans edificis gràcies a introduir-hi una tècnica de construcció ben genuïna d'aquest país: la volta de maó pla o catalana.

Guastavino va arribar a Nova York quan s'estaven construint el pont de Brooklyn i els primers gratacels; i guiat per una gran capacitat empresarial, va crear un imperi de la construcció projectant voltes a la catalana als principals edificis americans d'aquelles dècades, al llarg de tot el país. Va convèncer-los amb un sistema de ràpida construcció, que utilitzava poc material aconseguint gran capacitat de càrrega i que, a més, garantia una boníssima resposta als incendis. Qui avui dia viatgi per Nova York, pot seguir una ruta Guastavino i, així, veurà voltes a la catalana a Ellis Island –les primeres dependències d'immigració al costat de l'Estàtua de la Llibertat–, a l'Estació Central de trens o als principals gratacels de principis de segle.

Rafael Guastavino, primer el pare i després el fill mitjançant la Guastavino Company, van bastir durant dècades grans edificis als Estats Units estirant la volta catalana al límit de les seves possibilitats, grà-

cies a innovacions estructurals de collita pròpia. D'exemples, n'hi ha molts: Catedral St John the Divine a Nova York, la Biblioteca pública de Boston o el Capitoli de l'Estat de Nebraska. La visió dels Guastavino va ser aconseguir, amb la readaptació d'una tècnica constructiva popular catalana, uns estàndards estructurals que no es van superar fins als avenços tecnològics dels anys quaranta amb les fines cúpules de formigó armat. Potser ser un geni és això, veure en allò comú i explotat, possibilitats noves, inimaginables. Deia Martínez Calzón que de la pintura decimonònica sobretot el fascina la visió que els seus autors mostraven del món: aquells homes tenien l'última mirada abans de la tecnologia. I llavors va ser quan vaig caure del cavall, no sé si veient-ho tot més clar, però potser l'èxit dels Guastavino va ser aquest: que una gent del segle XIX, utilitzant una tècnica que venia de molt abans, aconseguissin traslladar-la al segle XX tot desafiant, durant algunes dècades meravelloses, el curs natural de les coses.

Roger Besora
roger.besora@gmail.com

AVIS FORA DE SÈRIE

Rossend Garriga i l'Antònia Graells, de ca l'Esperança d'Ivorra

Un bon amic dies enrere em deia que ja que tinc bona memòria, com és que mai havia escrit sobre la guerra. Tens raó, vaig pensar.

Som-hi.

El primer que em va venir a la memòria és el gest extraordinari d'una família d'Ivorra l'any 1938. Fet que amb el pas del temps aprens a valorar més. El d'avui és un fet particular dins el conjunt de vivències d'aquell període que va començar els anys 30. Es tracta d'un episodi que obre la porta d'un territori que mai hauria d'haver cedit ni un mil·límetre en la cursa de la integritat personal.

Tots sabem que el 14 d'abril del 1931, a la maternitat de l'Estat va néixer la II República, al temps que a cal Borbó aixecaven el pis, feien les maletes cuita corrent i sortien cap a l'exili.

Aquells anys del 31 al 36 no van anar del tot malament, llevat les

vagues, alguns incidents laborals, els conflictes amb l'Església, i, per altra banda, el 6 d'octubre es va espantillar del tot. I tot plegat va suposar una mena de caldo de cultiu amarg amb el resultat de l'enfrontament suïcida de la guerra, que va ser causat tant per les dretes com

Aquests avis entranyables eren unes persones més bones que el pa de ca l'"Isidro"

per les esquerres. Si la guerra va encetar-la el general Franco, junt amb altres militars: Mora, Queipo de Llano, Cabanillas, Orgaz, etc. ells són els responsables de tot el que vam viure aquells anys de conflicte i de llarga dictadura. Perquè una cosa és clara: una guerra només té perdedors. Fins i tot els que guanyen, al llibre de comptes

no hi trobareu altra cosa que passiu, no busqueu actiu que no n'hi ha. Si Franco no s'hagués mogut de Canàries on sembla que estava desterrat per "bona" conducta militar, perquè aquí a la península no el podien aguantar, potser avui no estaria llegint això.

Després de l'anterior declaració de principis, arribem ja al motiu d'aquest comentari que és de caire personal: el que vam viure la nostra família aquell període, fins al dia 4 de febrer del 1939.

Mentre a Torà vam viure els anys republicans sense gaires complicacions, arribats al juliol del 36 els anarquistes de Cervera, comandats per un tal Casteràs, que es cuidava d'encendre el foc, i no era d'encenalls, van venir a Torà a engrescar el personal, i va passar el que potser no hauria passat amb uns actors diferents. La guerra estava servida. A Torà van haver-hi assassinats de capellans i d'altres

persones només perquè no eren de la corda dels revolucionaris.

Pel que vull explicar som arribats al mes d'abril del 38 i la confrontació torna a revifar. El dia 9 a Burgos és afusellat el polític català d'Unió, Carrasco i Formiguera i l'onze del mateix mes a Torà és martiritzat i assassinat el Dr. Cantó, metge titular de Torà, per discrepàncies amb el Comitè. Uns dies més tard un veí, el jove Francesc Condal Closa, sastre i també amb activitat comercial de teixits que restava amagat a una masia de Vallferosa, la Sisquella, és detingut i assassinat; el pare, espantat per com es radicalitza la situació, desapareix.

Aquí entren els nostres avis protagonistes, són el Rossend Garriga i l'Antònia Graells, un matrimoni d'Ivorra, de ca l'Esperança on va amagar-se el meu pare durant tot el temps fins al fi de la contesa, que als més petits de casa, per prevenció, no ens van dir mai. Només vam saber-ho quan va tornar el 23 de gener del 39. Aquests avis entranyables eren unes persones més bones que el pa de ca

l'"Isidro" –no catalanitzeu. Aquest matrimoni, una família de pagesos benestants, tenien dos fills, en Josep de ca l'Esperança i la Mercè de cal Viles, la descendència pot blasonar d'uns avis fora de sèrie, podeu estar-ne orgullosos, i com que des d'allà dalt on són els ha de caure una "baba" que a ben segur arribarà fins als voltants de Santa

El poble d'Ivorra va ser com una illa de pau, on no va poder penetrar la falç de l'aniquilació

Maria d'Ivorra on el Sant Dubte és una realitat que fa possible que una família tingui un comportament superhumà tan accentuat. A ben segur que la devoció al Sant Dubte va obrar que el poble d'Ivorra fos com una illa de pau, on no va poder penetrar la falç de l'aniquilació. L'únic caire positiu, si és que una guerra en té cap, és la capacitat

de generar aquestes explosions de germanor. Com aquesta que avui us explico.

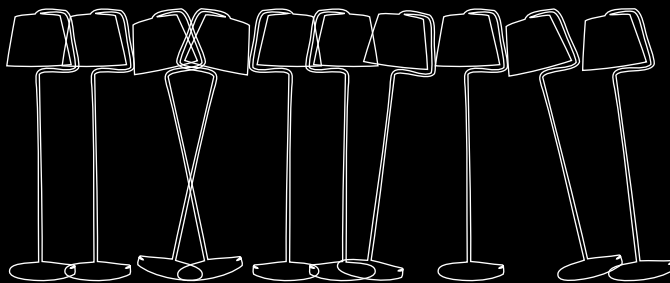
Ivorra és un dels pobles que conec on la dreta i l'esquerra estan tan barrejats que és difícil situar-los cadascú a una banda determinada, de tan ben avinguts que estan. Només un detall: no es va registrar cap mort política com a conseqüència de la guerra.

A casa del Rossend i l'Antonia, el meu pare va estar amagat aquells nou mesos. Hem valorat prou bé el què això suposa? El poble d'Ivorra i aquesta família serveix d'exemple del comportament humaníssim d'aquestes famílies dels pobles i masies del voltant, que com la de ca l'Esperança van amagar vilatans. Que els hauria passat a tots plegats si

algú hagués denunciat a aquella família? No vull ni imaginar-ho.

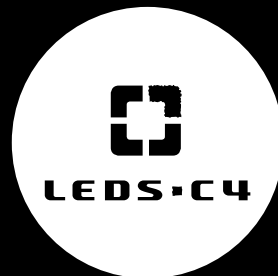
A l'arribar al final em veig obligat a fer una reflexió i meditació: Serem capaços d'entendre com pot ser que d'una cosa infernal com és una guerra es puguin bastir conductes tan exemplars com aquesta?

Albert Brau i Bagà

www.outletlamparas.com

horari: de 8:30 a 13:30 h. i de 15:00 a 18:45 h.

LEDS-C4

afores, s/n
25750 Torà (Lleida)

EXCAVACIONS GERMANS

CASES

Oficines i magatzem: Polígon l' Aguda II, nau 8
25750 TORÀ (LLEIDA)

Tel / Fax: 973.47.36.16 / 629.28.55.18

e-mail: germanscases@excavacases.es

EXCAVACIONS - TRANSPORTS - CONTENIDORS - MATXUQUEIG

Plaça Major - Claret de Torà
telf. 973296008

Restaurant "Can Solé Xic"
Turisme rural "Cal Miramunt"
calmiramunt.claret@viladetora.net

**Construccions
Sant Gil, S.C.C.L.**

c/ Montsec, 21 - 25750 TORÀ
Tel. 973 473 547 consangil@telefonica.net

Agent
col·laborador

Plaça de la Creu, 3
25750 - Torà
Tel. 973 473 317
Fax 973 473 644
info@cofisco.es

WWW.
valldellobregos

Presentació
Situació
Municipis
Racons d'interès
Les masies
Rutes

La natura
La prehistòria
La frontera
L'art medieval
El barroc
L'arquitectura
popular

Paisatges
Festes i tradicions
Serveis

Llobregós
Informatiu

“Un got mig
buit és
també un
got mig ple,
però una
mentida a
mitges de
cap mane-
ra és una
mitja veritat”

Jean Cocteau

LA CUINA DEL LLOBREGÓS

Montserrat Puig Torres, de Biosca

Jordi Llauradó. - La Montserrat, bioscana de tota la vida, en aquesta edició ens delectarà amb un suculent plat.

Va néixer a Biosca l'any 1947. És filla de ca la Matilda i està casada amb l'Ignasi de cal Pastoret amb el qual té dos fills: la Montse de quaranta dos anys i el Ramon de trenta vuit i, actualment, àvia de quatre nets: la Júlia, la Ivette, el Marc i el Cesc.

La natura és la gran debilitat de la Montserrat. Li agrada anar a buscar bolets, fer caminades amb els nets i amics i també gaudir del paisatge i fer-hi algunes fotos. No obstant, també cal dir

que quan és temps de fruita, li agrada molt fer les seves pròpies conserves dels arbres que ha plantat el seu marit.

Li agrada l'hort i plantar flors per fer els seus propis centres en festes familiars. Una de les seves aficions és també ballar, principalment per les festes majors dels pobles.

El plat que ens ha portar avui al Llobregós és rap a l'all cremat, un entre d'altres que ella acostuma a fer a casa. A part d'aquest, també li agrada el conill al forn, la sopa de marisc... els quals sempre tenen molt d'èxit entre els seus comensals.

RAP A L'ALL CREMAT

Ingredients

(per a quatre persones)	- 2 dl d'oli
- 1 kg de rap	- 4 llesques de pa
- 4 gambes	- 1 fulla de llorer
- 4 tomàquets	- 1 branqueta de julivert
- 5 grans d'all	- 1/2 bitxo petit
- 1/2 l de fumet de peix	- sal i pebre

Preparació

Traieu el cap del rap, assaoneu la cua amb sal i pebre i enfarineu-la.

Prepareu una mica més de mig litre de fumet amb el cap del rap i reserveu-lo calent. Peleu i talleu els alls a rodanxes primes; partiu els tomàquets per la meitat i traieu-ne les llavors. Escalfeu la meitat de l'oli en una paella i fregiu primer els alls fins que estiguin ben torrats i retireu-los. Al mateix oli fregiu el pa, el julivert, el bitxo i el llorer. Traieu el llorer i passeu la resta dels ingredients a un morter i, amb l'all, piqueu-los fins que aconseguiu una pasta uniforme.

Fregiu en el mateix oli els tomàquets i afegiu-los, amb la picada, al fumet de peix. Deixeu que bulli uns 20 minuts.

Fregiu el rap enfarinat en una paella amb la resta de l'oli molt calent; escorreu bé l'oli i col·loqueu el rap en una cassola amb les gambes i la salsa feta amb el fumet i la picada.

Coeu-ho al forn uns minuts procurant que no quedi gaire sec.

Espero que us agradi i bon profit!

LA BOIRA

Si hi ha una cosa que ens caracteritza els que vivim a la vall del Llobregós, a part de les pudors de purins, la recollida selectiva de deixalles i el radar de Biosca, és que a l'hivern sempre hi tenim la boira. No falla mai! No fa massa, em trobo un amic al bar i em diu: "Ara feia dies que no et veia". I jo dic: "Normal, amb la boira que hi ha..."

Us haig de confessar que la boira s'ha convertit en un membre més de la meva família. La veig més a ella que la meva novia. Podria afirmar que la boira és com el matrimoni: l'amor se'n va però ella sempre es queda.

Les i els de Torà hem estat tants dies sense veure el sol que ens hem quedat blancs, pàl·lids, amb cara de malalts. En altres paraules, ens hem "iniestat" una mica. *La verdad es que sí.*

fins que no vaig arribar a Igualada no em vaig donar compte que me l'havia passat. No es veia res! No veia ni el canvi de marxes del cotxe. Només cal que us digui que volia canviar de CD i no trobava la ranura per posar-lo... Total, que em vaig equivocar i el vaig introduir a la boca de mon pare que estava assentat al copilot. Em va dir: "Nen, que em vols matar o què? Fos el CD de la Shakira encara el lleparia, però el del Bisbal? Estigues pel que has d'estar, collons!"

Obro parèntesi. Les llums antiboira serveixen menys que un pinte a casa el Guardiola. Hi veus més? No. Fa més llum l'aplicació de linterna del mòbil que les llums antiboira. Un desastre. Tanco parèntesi.

Aquests dies m'he informat i he vist que hi ha diversos tipus de boira. En primer lloc, hi ha la boira pixanera, que l'identificareu quan aneu caminant per

L'altre dia vaig baixar a Barcelona i uns amics em van dir: "Fas mala cara, que no et trobes bé?" i jo: "Si estiguéssiu 20 dies sense veure el sol, ja m'agradaria veure les vostres cares!"

No és d'estranyar doncs, que el dia que per fi el sol va treure el cap, s'acabés l'estoc de cremes solars de la farmàcia.

La veritat és que quan veus que hi ha boira et ve una mandra terrible. Et treu les ganes de fer qualsevol cosa. Divendres passat li vaig dir a la meva novia: "Fem l'amor?" I ella em va dir: "No, que hi ha boira i no en tinc ganes".

Ja no us explico si heu d'agafar el cotxe, que pot ser tot una aventura. La setmana passada vaig anar a les rebaixes d'una botiga de roba a Prats de Rei. No faré publicitat, però comença per JI i acaba per P. Necessitava uns pantalons, una camisa i uns sostenidors, en definitiva, coses d'homes. Doncs bé, vaig tardar en arribar-hi 45 minuts! Clar, no vaig veure el trencant i

carrer i semblava que una banda de *latin kings* us estiguin escopint a la cara contínuament. Se't comença a humitejar el cabell de tal manera, que surts de casa pentinat com el Mario Casas, i tornes com el Puyol del Barça. Després hi ha la boira gebradora, que es caracteritza per emblanquinar tot el que pot. Jo tinc un amic que es va passar tota una nit al carrer amb la boca oberta perquè es pensava que li blanquejaria les dents. El varem enterrar dimecres passat.

Es veu que la boira gebradora fa els mateixos efectes que qualsevol congelador domèstic. Per això, sempre que surto al carrer quan hi ha aquesta boira, els testicles se'm queden igual que els pèsols que guarda me mare al congelador de casa.

En fi, esperem que la boira ens concedeixi més dies amb sol, encara que sigui per fer l'amor més regularment

Sergi Torrecasana

TRADICIONS

Dites

El temps passa i l'amor creix,
les flors esclaten i tot floreix.
Quan dos s'estimen tot és dolçor,
quan els ocells canten una cançó
i quan és l'hora i el temps d'estimar,
per tots arriba i és de desitjar.

Una noia alta i prima
que té un cos molt bufonet,
repareu-la de la cara
que no porti bigotets,
repareu-la quan va a missa
amb el brillo que ella hi va,
sembla les mules del cotxe
quan les porten a tibar.
De tibar no tiba gaire,
de ballar balla molt bé,
lo que té la llengua llarga
com la manxa del ferrer.

El meu pare va néixer a Guissona i la mare a Barcelona. El meu pare molt s'enriolava mentre la gent deia: "La Verona, què hi fa a Torà? d'aquí quatre dies a la capital tornarà".

Ella, segura, contestava: La dona del Verona sóc jo. No sóc xerraira ni sóc embustera. No parlo gaire ni sóc xafardera. Jo de cara a cara dic la veritat. Jo sóc catalana pels quatre costats. Ja ho saps.

Per trobar una cosa perduda:

"Dimoni, dimoni, torna'm això, que no és teu ni és meu, que és de la mare de Déu." (Deien que era segur que ho trobaries).

La padrina Pepeta és una toranesa de tota la vida. Quan va llegir el número 80 de la revista "Llobregós Informatiu", em va comentar que ella també sabia moltes coses del cançoner de Catalunya i me'n va explicar algunes que vaig trobar molt interessants. Són les que trobeu en aquesta pàgina. Ella signa "Josefa", tal i com li van ensenyar, té vuitanta-vuit anys i moltíssima memòria.

Antònia Balagué

Jocs i costums curiosos

Joc per saber els anys que trigarà a venir l'amor (joc que estava de moda pels anys 1940 a 1945): Les noies casadores, el mes de juny, coincidint amb la festa de Sant Antoni de Pàdua, desgranen una espiga de blat mentre canten: "Quin any em casaré, aquest o l'any que ve? Quin any em casaré, aquest o l'any que ve?...". Van repetint la cantarella fent caure els grans de l'espiga un a un, fins que cau el darrer gra. Quan cau l'últim gra correspon a quan deien, a aquell any o al vinent.

Quan un jove buscava núvia, posava un paper en un arbre, agafat amb un clau, i hi posava, per exemple: "Visc a Cervera, treballo a Verdú, em dic Pere i no m'estic amb ningú. Yo quiero una chica. Me escribirás tú?".

SERVEIS FUNERARIS DE TORÀ, BIOSCA I SANAÛJA

FUNERÀRIA MONTANER DE CALAF

SERVEI PERMANENT 24 HORES

Avda. de la Pau nº 12 CALAF tel. 938698548 - 938698491 - 938680011

REPRESENTANT A TORÀ

LLUÍS SOLÉ MONTAÑA i TERESA MIRASÓ PASCUET

C/ Sant Gil nº 1, 2on, 4ª edifici Molí. Torà telf 699373274

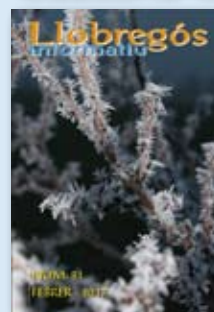
REPRESENTANT A BIOSCA I SANAÛJA

ANTONI PARRA LÓPEZ

C/ Vilas s/n. Sanaüja tel. 973476078 - 679483950

h
i
g
u
a
n
y
a
r
à
s

Subscriu-te

Llobregós
Informatiu
núm. 81

BÀSQUET

Campus de Bàsquet a Torà

L'última setmana de l'any 2016 el Club Bàsquet Torà va realitzar un Campus de Bàsquet al pavelló poliesportiu de Torà, amb assistència de 30 nens i 6 entrenadors. L'experiència va ser molt enriquidora, ja que vam comptar amb l'ajuda d'entrenadors especialitzats. Tots els participants van gaudir dels entrenaments, van aprendre noves tècniques i s'ho van passar molt bé.

Us recordem que el proper dia 5 de març se celebra a casa nostra la trobada d'escoles de bàsquet de la província de Lleida. Esperem la vostra assistència.

Club Bàsquet Torà

Durant les vacances de Nadal no va faltar aquesta activitat educativa del CB Torà

Jordi Clavier

Fuster ebenista

Mobles a mida, portes, parquet, sostres,
finestres i revestiment de parets.
Persianes, mosquiteres de tot tipus i reparacions...

Treballs a tota la comarca

649 029 827

Massoteres

info@fusteriaclavier.com
www.fusteriaclavier.com

TORRA

CERALS I LLAVORSTORRA, S.L.

C/. Palouet, s/n
25750 TORÀ (Lleida)

Tels. 973 473 433 - 973 473 372
Fax. 973 473 572

FUTBOL SALA

El FS Ardèvol a la lliga comarcal del Solsonès

Des que es va crear la Lliga de Futbol Sala del Solsonès, ara fa 27 anys, l'equip d'Ardèvol hi ha tingut sempre representació. No es tracta d'una lliga federada, sinó que l'objectiu pel qual es va crear va ser el d'unir els diferents pobles de la comarca a partir de l'esport. Actualment, a la lliga hi participen 16 equips i 200 jugadors.

L'equip d'Ardèvol està format per 15 jugadors, la majoria dels quals són de la Vall del Llobregós. Quan juga com a equip local, ho fa el dissabte a la tarda a la pista d'Ardèvol i en cas que plougui i hi hagi disponibilitat, baixa a jugar al pavelló de Torà.

Ester Closa

Equip del FS Ardèvol actual (a la foto hi falten el Pol Jordà i el Jordi Casellas)

CONSTRUCCIONS I REFORMES

M. COBERÓ - X. TORNÉ

els paletes del Llobregós

Tel. 620109517 - 690311965

MUNTANYISME

L'Àlex i l'Albert, de Sanaüja, pugem al Grand Combin dels Alps

Aprofitant la visita de l'Àlex per terres suïsses, hem decidit intentar fer cim al Grand Combin. La idea és coronar el Combin de Valsorey (4.184m), i el seu cim principal, el Combin de Granefeire (4.314m). El Grand Combin és un 4.000 solitari situat als Alps suïssos molt a prop de la frontera amb Itàlia. El que ens va fer decidir per aquesta muntanya

(1.600m). Acabem d'organitzar la motxilla i comencem a caminar. Ens esperen 1.400m positius fins al refugi no guardat per aquestes dates. Poc a poc i bona lletra...

L'endemà, dissabte 24, ens lle-
vem ben d'hora ben d'hora, esmor-

du Meitin que és on comença l'Arête du Meitin per on volíem escalar fins al cim. De totes maneres, els anem seguint fins que els atrapem. En aquest punt, ens trobem a 3.300m aproximadament i decidim amb l'Àlex seguir al capdavant. Escalem fins al Plateau du Couloir fent força volta i per unes pendents de neu molt exposades (sort que al ser de nit no veiem gran cosa...). És en aquest punt on els italians decideixen fer marxar enrere i tornar al refugi. Ara sí, només quedem l'Àlex, jo i la muntanya. Després de 3h molt lentes, arribem al Plateau du Couloir (3.650m) just amb la sortida del sol, és el moment més fred del dia. Amb la llum solar i des del Plateau du Couloir queda confirmada la nostra posició i veiem que no podem arribar a l'Arête du Meitin des d'aquí. Per tant, l'única opció per seguir cap al cim és atacar per la cara SW, sabent que aquesta ruta és més difícil del que teníem previst tècnicament. Presenta unes pendents de neu molt empinades i amb la neu que ha caigut els darrers dies, obrir traçada des de 3.300m acabarà resultant esgotador. Ens disposem a intentar-ho. A partir d'ara i fins al cim, anirem progressant en llargs en la majoria de trams. Ens trobem amb trams d'escalada en roca, mixta i canals de neu. Realment, obrir traçada esdevé esgotador físicament i mentalment. Ens trobem alguns passos d'escalada delicats que fa que ens ho mirem tot molt bé i amb molta calma. Tot i així, l'ambient és immillorable. Escalar obrint traçada per un terreny tan salvatge sense ningú a qui poder recórrer és un passada. Seguim amunt fins que, un cop superada la barrera de 4.000m arribem, ara sí, a l'últim pilar de l'Arête du Meitin. Només ens queda escalar l'últim tram de l'aresta per arribar al cim. Des d'aquí, les vistes del Montblanc són

va ser l'ambient muntanyenc que ofereix. Avui en dia, és difícil trobar un 4.000 sense massificació als Alps i el Grand Combin n'és un d'ells. L'època en què ens trobem, el fet que no hi hagi cap telefèric proper i que la seva dificultat no sigui mínima fan del Grand Combin una muntanya perfecta per passar uns dies en ambient alpi lluny de massificacions com les del massís del Montblanc o el Mont Rosa.

Divendres 23 de setembre, són les 9 del matí i ens plantem en cotxe al poble de Bourg-Saint-Pierre

zema un parell de barretes i un got de te i comencem a caminar a les 4:30. Sortim junts amb uns italians que el dia abans havien anat a inspeccionar el terreny fins al Glacier du Meitin. De seguida arribem al petit glaciar on fem una parada ràpida per posar-nos els grampons i encordar-nos amb l'Àlex. Els italians encara no s'encorden i comencen a obrir traçada. Els anem seguint però jo tinc dubtes que estiguin encarant l'ascensió en la bona direcció. Tinc la sensació que tendeixen massa a la dreta i que ens allunyem del Col

magnífiques. Encarem l'últim tram fins que veiem la famosa creu de fusta que guarda el cim del Combin de Valsorey. Aquesta la faré servir per assegurar l'Àlex en l'últim llarg.

Arribem al cim del Combin de Valsorey a les 12:30, després de 8 hores d'una escalada magnífica. No és ni molt menys l'horari que ens havíem marcat a causa de la ruta seguida i les condicions, però ens sentim immensament satisfets de l'ascensió. Com que és tard i ens amenaça la boira decidim abando-

nar l'intent al cim principal tot i ser tan a prop. Comencem el descens. Decidim baixar per l'Arête de Meitin, resseguint l'itinerari previst per pujar. De seguida ens atrapa la boira i quan ja no veiem res al nostre voltant, en aquest moment obrim el track. Sort d'aquest recurs, perquè l'itinerari no és gens evident (sense cap traçada de pujada i moltes fites cobertes de neu). En principi el descens no té masses complicacions en condicions seques. No obstant, amb la quantitat de neu que hi havia en alguns trams, algunes desgrimpades van ser un pèl compromeses. Durant tot el descens vam fer uns 7 o 8 ràpels (portàvem corda simple de 50m).

Finalment, arribem al refugi a les 18:45 després d'una jornada intensa de 14 hores d'activitat però immensament satisfets del que hem aconseguit. Aquesta serà una activitat que no oblidaré mai per molts motius. Des de les emocions viscudes, la cordada amb l'Àlex, el compromís personal, l'escalada magnífica, l'esforç mental de seguir endavant tu i el teu company de cordada... i moltes altres sensacions que un mes després són molt difícils de descriure. Decidim passar una altra nit al refugi per descansar bé

i baixar amb calma l'endemà fins al cotxe. Els italians ja han marxat i no queda ningú més al refugi. Tot per nosaltres! Ara sí que podem estirarnos a descansar ben tranquils amb la feina feta. L'endemà sortim a les 9 del refugi després d'esmorzar les dues barretes que ens quedaven per baixar fins al cotxe. Dues hores més tard arribàvem corrents a Bourg-Saint-Pierre, "picats" per intentar baixar el crono de les 2 hores...

Albert Graells

FUTBOL

El CF Torà

Toni Pinós. - El CF Torà està fent una molt bona temporada que queda reflectit en la classificació actual. S'ha de remarcar la gran quantitat de gent que puja al camp de les Pedrisses a donar suport a l'equip, que sense el seu suport no s'ha hagués aconseguit aquesta pinya que hi ha entre jugadors, Junta, socis i públic en general. També hi ha molta gent de la vila que es desplaça per veure jugar l'equip a fora.

El dia 16 de desembre es va fer el tradicional sopar de Nadal entre els jugadors i la Junta amb gran assistència i bon ambient.

Quan a les obres que es desenvolupen per fer el nou bar-local social, destaca l'altruisme per part dels constructors i demès voluntaris.

SERVEIS AGRARIS RIUS, S.L.

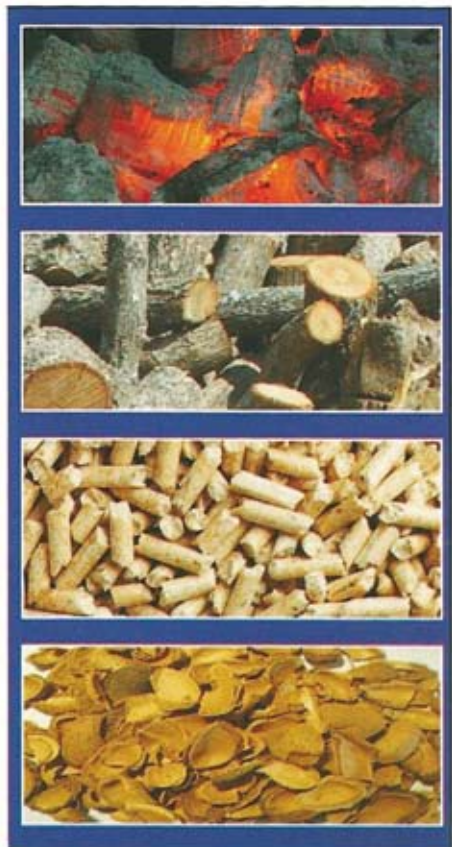
VENEM CARBÓ PER A CALEFACCIÓ CRIBAT
I SEL-LECCIONAT.

CARBÓ VEGETAL PER A BARBACOES.
LLENYA SECA D'ALZINA, AMETLLER I ROURE.
PÈL-LET D'ALTA QUALITAT.
CLAFOLL D'AMETLLA TRITURADA.
PINYOL D'OLIVA D'ANDALUSIA CRIBAT
I SEL-LECCIONAT.

BON PREU I SERVEI A DOMICILI

Av. Santuari, 3
25215 **SANT RAMON** (Lleida)
Tel. 973 52 40 73
Mòbil: **639 33 83 14 - 639 33 83 15**

UNA FOTO PER RECORDAR...

Foto Arxiu Parròquia

Ivorra, 1994

No han passat molts anys, però recordem aquell dia 5 de novembre que el bisbe Antoni Deig es va desplaçar a Ivorra per impartir la confirmació a un grup de joves de la parròquia. Va ser una celebració emotiva amb un bisbe molt proper que es va voler fer aquesta fotografia davant l'altar rodejat dels joves confirmats.

Després hi ha haver un bon pica-pica al local social per celebrar-ho i compartir entre tots la festa.

Qui són?

(D'esquerra a dreta)

Ramon Reart
Josep Raich
Antoni Deig
Jordi Tristany
Jordi Farran
Marimar Cisquella
Montse Ribalta
Gladis Farran
Jaume Gené
Fermí Manteca

VENDA
INSTAL·LACIÓ
REPARACIÓ
MANTENIMENT

TELECOMUNICACIONS
IMATGE I SO
INFORMÀTICA
TELEFONIA
COMPONENTS
ACCESSORIS

ELECTRONICA MCA

MAGÍ COSCOLLOLA ANDREU

C/. del Vall, 6 Tel./Fax 973 473 350 25750 TORÀ
e-mail: mca@viladetora.net

JOLONCH MATILLAS, C.B.

CENTRE COMERCIAL

C/ Eres, 14
25750 Torà (Lleida)
Telf. 973473217

C D T

Clínica Dental Torà

Dra. SILVIA ZURITA RODRÍGUEZ
Dr. CHRISTIAN TAYEDA LEMA
Professor de la Universitat de Barcelona

Plaça de la Creu, 13
Tel. 973 47 35 27
25750 TORÀ

C/ Notari Josep Faus, 5 Tel. 627970213 GUISSONA
www.gimnasnovaforma.com
Horari de dilluns a divendres de 10 a 22 h.

ACTIVITATS / INSTAL·LACIONS / SERVEIS

Pilates ■ Steps ■ Hipopressius ■ G.A.C ■ 30'ABS
Zumba ■ Zumba KIDS ■ Spinning ■
Body Pump ■ Body Combat . . .
Sales de: Musculació i cardiovascular ■ Esquaix
Entrenaments Personalitzats ■ Raquet Ball
Sauna ■ Solàrium ■ Acupuntura . . .

NOVES ACTIVITATS I SERVEIS

Hatta ■ Tai-txi ■ Fitness KIDS ■
Entrenament Funcional

Servei de Nutrició i Control de Pes
amb seguiment gratuït !

des de 1928 al seu servei.

VILAMŪ

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ
I TALLER DE MARBRE

PHILIPS

TV HD LED 32"
200HZ 32PHT4001

189€
+ IVA

BRIGMONT
Tablet Android 9"
911 QCORE

47€
+ IVA

EOSS
Estufa pèl·let
mod. Luz 7-10 kw

875€
+ IVA

tenim tot
allò que
busques!!

Descobrix les nostres
promocions també a

www.vilamu.com

Promoció vàlida fins el 6 de gener de 2017

Hostal Jaumet

Més de 100 anys fent cuina casolana

Fundat el 1890

Ctra. Barcelona-Andorra, s/n
Tel. 973 473 077
Fax 973 473 081
25750 - TORÀ (Lleida)
www.hostaljaumet.com
info@hostaljaumet.com

- REPARACIÓ GENERAL
- GRUA PERMANENT
- TAXI

Taller

TORANÈS

d'A. FERRER

COMPRA I VENDA DE VEHICLES NOUS I D'OCASIÓ

Ctra. Andorra S/N Tels.: 973 473 080 - 607 559 909
25750 TORÀ (Lleida)

50^è
aniversari
1964 • 2014

"Maqi"

www.casamagi.com

Botiga i venda online

Ara, Casa "Maqi" entra a casa teva

Casa "Maqi" posa al vostre servei la nova **botiga online**, un **espai on podeu comprar els nostres productes** elaborats de manera tradicional i amb la qualitat de sempre.

Botiga Plaça de la Creu, 7, 25750 Torà Tel. 973 473 051
email antigacasamagi@gmail.com www.casamagi.com

Llobregós informatiu

Una publicació de l'Associació del Patrimoni Artístic i Cultural de Torà

